

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DOS. Nr. 40005

VOL. Nr. 127

ARHIVA OPERATIVA

D O S A R

Anchetă

LUCA

VASILE

1531946

P 000148, Vol. 127

Data

P/148/127

Urmează vol. nr. 128

Vol. - 127

DOSAR Nr. _____

Luce

O P I S U L

=====

documentelor existente în prezentul dosar,
privind pe LUCA VASILE.

1.- P.v.din 16.3.954, LUCA VASILE, orig. 1 filă	pag. 2- . . . . .
2.- P.v. de identificare din 27.12.954, LUCA VASILE, orig. 2 file.	" 3-4. . . . .
3.- P.v. din 27.12.954, LUCA VASILE, 1 filă.	" 5. . . . .
4.- P.v. din 1.XI.954, LUCA ELISABETA, orig. și copie, 6 file.	" 6-11. . . . .
5.- P.v. din 25.XI.952, TAFLARU ION, orig. 1 filă	" 12. . . . .
- P.v. din 12.5.953, TAFLARU ION, orig. și copie, 5 file.	" 13-17. . . . .
6.- P.v. din 7.12.954, ZAGANESCU GRIGORE, orig. 2 file.	" 18-19. . . . .
7.- P.v. din 6.10.953, DOGARU DUMITRU, copie, 5 file	" 20-24. . . . .
8.- Decl. 4.5.953, TRANDAFIR ION, 6 file, copie.	" 25-30. . . . .
9.- Decl. din 13.5.954, TRANDAFIR ION, copie, 2 file	" 31-32. . . . .
10.- Ref. asupra interogatoriului numitului CHELERMAN DTRU, copie, 33 file.	" 33-65. . . . .
<u>8.- Diverse documente.</u>	
- Ref. din 17.8.953, despre rezultatul cercetărilor privind activitatea lui LUCA VASILE și TECHARI GEORGESCU, copie, 3 file.	" 66-68. . . . .
- Notă din 17.12.953, despre unele fraze și expresii LUCA VASILE la interogatoriu din 16.12.953, 3 file.	" 69-71. . . . .
- Notă din 14.8.954, privind decl. lui TURCU NICOLAI despre LUCA VASILE, 5 file	" 72-76. . . . .
9.- Plan de măsuri privitor pregătire proces LUCA VASILE, 5 file.	" 77-81. . . . .
10.- Ref. medical din 19.XI.954, privind LUCA VASILE 2 file.	" 82-83. . . . .
12.- Raport din 29.3.955, privește LUCA VASILE, 1 filă.	" 84. . . . .
13.- Scrisoare TOGH MIHAI către Prezidium Marii Adunări Naționale, tov. PETRE GROZA, 4 file.	" 85-88. . . . .
14.- Notă f.d. privește o importantă cantitate de bijuterii, 1 filă.	" 89. . . . .

146-2

Proces-Verbal de interogator

Arestat la loca Voșile născut în anul 1891 în Com. Cobălăua
îrei Scavre - fiul lui Anton & Anghela de profesie țicitor
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în București Str. Romniceanu nr. 22.

16 martie 195 Y

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 13 și 15 min.

„ s'a terminat la ora 13 și 45 min.

Intrebare : Ce cunoști din legătură cu a impor-
tanță cantitate de bijuterii care a fost depusă de M.H.J.
la Ministerul de Finanțe?

Răspuns:

- În cursul anului 1951 Teohari Georgescu mi-a spus că organul M.H.J. au găsit o cantitate de bijuterii de mare valoare la o foto amantă a unor marți capitaliști. Ulterior Teohari Georgescu a venit personal la mine în cabinet advocând că în camera în care se găseau aceste bijuterii arătau-le și mie.

Au rămas întâmplător diferite piese (broșare, inele, solbe, cercei, brățări) mare valoare.

În am timpului Teohari Georgescu săle depune la B.R.I.R. și mă gândeam să le vândem în străinătate pentru noștrii. Acest lucru l-am exprimat în foto lui Teohari Georgescu.

Nu știu ce a făcut în continuare Teohari cu aceste bijuterii deoarece nu la mine personal

Semnătura,

Urmare: si aici la Ministerul de Tinerete ele nu au
fost depuse. Deci toate aceste bijuterii nu au fost
depuse la B.H.L. ci la M.F. - lucru despre care eu
nu am nici o cunoastinta - atunci despre aceasta
trebuie sa existe un document la M.F.

Intrebare:

Ce ai mai auzit despre soarta acestor obiecte?

Raspuns:

Despre soarta acestor bijuterii nu am
mai auzit nimic. In stiu unde si in ce cantitate
sunt ele depuse.

Intrebare:

- Sidlitj Zeltan a spus ca era despre
aceste bijuterii?

Raspuns:

Cand Teohan Georgesu mi-a aratat
bijuteriile Sidlitj nu era de fata astfel fiind
nu stiu daca el a spus ceva sau nu despre
aceste bijuterii.

dupa ce am citit prezentul proces
verbal din vaint in vaint si am constatat
ca el raspunde intru totul cu cele de-
clarate de mine il suslin si semnez.

Inchietor
G. Waser-Berger

Semnat
Leunofkupa

Semnatura,

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL SECURITĂȚII STATULUI

PROCES-VERBAL DE IDENTIFICARE

Comuna Bucuresii anul 1954 luna decembrie ziua 27

Interogatorul a început la ora .....

„ s'a terminat „ „ .....

Eu, ...
(gradul, numele, pronumele și funcția)

am procedat la identificare și am interogat în calitate de arestat pe
(martor sau arestat)

1. Numele și pronumele LUCA VASILE
2. Data nașterii 1898 iunie ziua 8.
3. Locul nașterii Com. Cotoșina Trei Scune
4. Domiciliul actual ultimul domiciliu st. Romniceanu nr. 22 București.
5. Naționalitatea și cetățenia naționalit maghiară cetățean român.
6. Apartenența politică (în trecut și prezent) fost membru P.C.R. - P.M.R.

7. Studii (școli teoretice, speciale, etc.) .....

8. Ocupațiunea .....
(întreprinderea sau instituția și funcția)

9. Starea materială .....

10. Origina socială .....
(ocupațiunea părinților și starea lor materială)

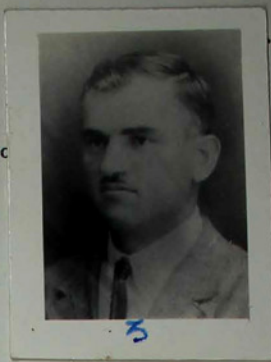
11. Dacă a fost arestat, judecat, condamnat, etc. ....
(când, de către cine

și pentru ce).

Observație : Fiecare pagină a procesului verbal se iscălește de către arestat sau martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Luca Vasile

Declarația de identificare

Intrebarea: Anchetă îți prezintă un număr de patru
fotografii. De cine cunoști dintr-este persoane?

Răspuns:

Nu cunosc nicio persoană dintr-este fotografiile
ce mi se prezintă de către anchetă. Figura din
fotografia nr. 2 îmi pare cunoscută însă nu știu
de unde și nu știu dacă nu cumva o confund
cu vre-a altă persoană pe care ori fi văzut-o
undeva. În orice caz nu este cineva cu care
eu aș fi avut vre-o relație.

Supra ce am citit prefatul proces verbal
de identificare și răspunde cu cele declarate de
mine îl susțin și semnez-

Anchetat

Semnătură

[Handwritten signature]

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul LUCA VAILE, născut în anul 1898 în Com. Cătălina
Țrei Scorne, fiul lui Anton & Amalia, servitor de profesie
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
locuitor cu ultimul domiciliu în București, Șt. Domniceanu 22.

27 decembrie 195 v

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și 30 min.

„ s'a terminat la ora _____ și _____ min.

Intrebare: Ați cunoscut vre-o persoană cu numele
de MIRCEA TONI?

Răspuns:

Nu am cunoscut nici-o dată vre-o persoană
cu acest nume.

Intrebare:

Ancheta îți face cunoscut că susnumitul
a lucrat după 25 august 1944 la Banca de Stat din
Brasov.

Răspuns:

Nu am cunoscut pe nimeni de la Banca
de Stat din Brasov. Nici măcar nu știu unde este
clădirea băncii. Nu am fost nici-o dată acolo.

Altfel și am cetit prezentul proces
verbal și am constatat că este înțocmit în
cele declarate de mine și sustin și sincer.

Anchetator:

GHE. PUSCOI

Semnătură:

Semnătură, [Signature]

PROCES VERBAL DE IDENTIFICARE

=====

București, 1954, noiembrie 1.

Interogatoriul a început la ora 9,00

" s-a terminat "

Eu, lt. maj. DITA GHEORGHE, subșef de birou și lt. PUSCOCI GHEORGHE, anchetator prim, din M.A.I. am procedat la identificare și am interogat în calitate de arestată, pe:

LUCA ELISABETA, născută la 1 ianuarie 1909, în comuna Balotina - Bălți - URSS, cu ultimul domiciliu în str. Romniceanu nr. 22, naționalitatea evreică, cetățenia română, studii 4 clase medii, de profesie ziaristă, fără avere, origina socială mic burgheză, am fost judecată în anul 1936 pentru activitate comunistă ilegală și condamnată la 5 ani închisoare.-

DECLARAȚIA DE IDENTIFICARE.

Intrebare:

Ti se prezintă un număr de 3 fotografii. Pe cine cunoști dintre aceste persoane?

Răspuns:

Din cele trei fotografii ce mi se prezintă de anchetă, cunosc persoana dela nr. 2 care este IOSIF MIRCEA.-

Intrebare:

Cînd și în ce împrejurări ai cunoscut d-ta această persoană?

Răspuns:

Spre sfîrșitul anului 1950, în timp ce mă aflam la comitetul cinematografic ca directoare a direcției de scenarii, s-a prezentat la mine MIRCEA IOSIF, cu un proiect de scenariu propunînd să facem cu el contract pentru scenariul unui film pe baza acestui proiect.-

Am oprit proiectul de scenariu la mine urmînd ca el să vină după un timp după rezultat.-

A venit a doua oară, i-am dat înapoi proiectul cu observațiile direcției urmînd ca să-l verifice conform acestor observații. Intre timp a venit la comitetul cinematografiei NELA SPROBESCU, pe atunci director la teatrul de stat din orașul Stalin și m-a sesizat că MIRCEA IOSIF este un element dubios, nu prezintă încredere, că a făcut parte din anturajul fostului rege Mihai și că face scandaluri în

public cu o artistă dela teatrul de stat din or. Stalin care după câte îmi amintesc era soția lui.-

După aceea MIRCEA IOSIF a venit de mai multe ori la comitetul cinematografilor însă nu l-am mai primit cu toate că insista la telefon ca să-l primesc.-

Intrebare:

Cum ai rezolvat totuși acest caz ținând cont că el era un element dubios?

Răspuns:

Văzînd că nu pot scăpa de insistențele lui și ținînd cont de cele ce mi-a spus despre el NELA STROESCU, am telefonat d-lui ministru PINTILIE GHEORGHE că ași avea de sesizat securitatea asupra cîtorva persoane, la care mi s-a răspuns că va veni cineva la mine.- Cred că chiar în aceeași zi a venit la mine un ofițer de securitate, căruia i-am relatat cele ce aflasem despre MIRCEA IOSIF, precum și ceasce aveam de spus despre alte persoane, dintre care îmi amintesc numele de PEPINIAN.-

Ofițerul de securitate a notat cele discutate cu mine. Nu țin minte dacă eu am dat ceva în scris despre aceste cazuri.-

Intrebare:

Ce cunoști d-ta despre legăturile lui MIRCEA IOSIF cu alte persoane?

Răspuns:

Nu cunosc nimic și nici nu mai știu nimic despre el în afară de cele relatate.-

Intrebare:

Ai arătat mai sus că ai sesizat securitatea și despre un anume PEPINIAN.

In ce a constat această sesizare?

Răspuns:

L-am cunoscut pe numitul PEPINIAN prin 1950 la comitetul cinematografilor. El solicita să fie angajat la secția de scenarii și propunea în același timp să scrie un scenariu despre AUREL VLAICU.- Cerîndu-i autobiografia în vederea angajării lui acesta mi-a relatat verbal și cred că și în scris că a studiat în Germania în timpul lui Hitler, că la terminarea studiilor s-a întors în țară și în timpul dictaturii lui Antonescu a lucrat la cenzura presei străine. Pe baza acestor date nu l-am angajat și nu am mai dus tratative în legătură cu scenariul.- Aceste date le-am comunicat la securitate.-

După ce am citit cuvînt cu cuvînt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

ss.Luca Elisabeta

ANCHETATORI

LT.MAJOR

Gh.Diță

LOCOTENENT

Gh.Pușcoci

CM/3 ex.

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL SECURITĂȚII STATULUI

PROCES-VERBAL DE IDENTIFICARE

Comuna București anul 1954 luna noiembrie ziua 1.

Interogatorul a început la ora 9⁰⁰.

" s'a terminat " " "

Eu, Gr. Maj. Dita Gh. subșef de birou A. G. Puzoschi Gh.
(gradul, numele, prenumele și funcția)

anchetator priuic din G. A. T.

am procedat la identificare și am interogat în calitate de arestată pe
(martor sau arestat)

1. Numele și prenumele LUCA ELISABETHA.

2. Data nașterii 1 ianuarie 1909

3. Locul nașterii Com. Bolotino - Bălți URSS.

4. Domiciliul actual ultimul domiciliu St. Ramniceanu nr. 22 -

5. Naționalitatea și cetățenia arveică cetăț. români.

6. Apartenența politică (în trecut și prezent) _____

7. Studii (școli teoretice, speciale, etc.) la clas. medii-

8. Ocupațiunea Zionistă
(intreprinderea sau instituția și funcția)

9. Starea materială fără avere-

10. Origina socială mic burgheză
(ocupațiunea părinților și starea lor materială)

11. Dacă a fost arestat, judecat, condamnat, etc. Am fost judecată în
(când/ de către cine)

anul 1936 pentru activitate comunistă ilegală și colabora-
și pentru ce). sată la 5 ani închisoare-

Observație: Fiecare pagină a procesului verbal se iscălește de către arestat sau mortor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Eluco

1

2

3

Declarația de identificare

Intrebarea: Ți se prezintă un număr de trei fotografii.
Pe cine cunoști dintre aceste persoane?

Răspuns:

- Din cele trei fotografii ce mi s prezintă de
anchetă cunosc persoana dela nr. 2 care este
Iosif Mircea.

Intrebare:

- Când și în ce împrejurări ai cunoscut de
oceanță persoana?

Răspuns:

Înre sfârșitul anului 1950 în timp ce mă aflam la
Comitetul Cinematografiei ca director al direcției de scenarii
s-a prezentat la mine Mircea Iosif cu un proiect de scenariu
propunând să facem un el contract pentru scenariul unui
film pe baza acestui proiect.

Am aprit proiectul de scenariu la mine urmând
ca el să vină după un timp după rezultat.

A venit a doua oară, și am dat înapoi proiectul
cu observațiile direcției urmând ca să îl verifice conform
resteror observații. După timp a venit la Comitetul

Lucea

Urmare: _____

din cinematograful numita NELA STROESCU pe atunci
director la teatru de stat din Orasul Stalin.
Si ma sesizot ca MIRCEA Iosif este un element
dubios, nu prefinta iscredere, ca a fiut parte
din anturajul fostului rege Mihai si ca face
scandaluri in public cu a cutitoti dela teatru
de stat din Orasul Stalin care dupa câte imi
amintesc era tolia lui.

Dupa ceia Mircea Iosif a venit de
mai multe ori la Comitetul Cinematografiei insa
nu l-am mai primit cu toate ca exista la
telefon - ca sa-l primesc.

Intrebare:

- Cum ai rezolvat totusi acest caz, tinand
cont ca el era un element dubios?

Raspuns:

tinand ca nu pot scapa de insistentele
lui si tinand cont de cele ce mi s'a spus despre
el Hala Stroescu, am telefonat la ministru
P. I. GHEORGHE ca as avea de sesizat Securitatea
asupra istoria petroase, la care mi s'a raspuns
ca va veni cinera la mine.

Cred ca chiar in acest caz a venit la

Iscălitura,

Lucu

32 II

Urmare: mine un ofiter de securitate, caruia i am relatat cele ce s'afusesem despre Mircea Iosif, precum si ce a ce aveam de spus despre alte persoane, dintre care imi omitiesc numele de PEPINIAN.

- Ofiterul de securitate a notat cele discutate cu mine. Nu tis minte dacã au am dat ceva in scris despre aceste cofuri.

Intrebare:

Ce urasti etc despre legaturile lui Mircea Iosif cu alte persoane?

Raspuns:

- Nu urase nimic, si nici nu mai stiu nimic despre el in afarã de cele relatate.

Intrebare:

Ati aratat mai dus cã ai sesizat securitatea si despre un anume PEPINIAN.

Du ce a constat aceasta sesizare?

Raspuns:

L'am urasut pe numitul PEPINIAN prin 1950 la Comitetul Cinematografiei. El solicita sã se angajoz la sectia de scenarii si propunea sã releas timp sã scrie un scenariu despre Ourel Ilaiou.

Cerãndu-i autobiografia in vederea angajerii lui acesta mia relatat verbal si cred cã si in scris cã a studiat in Germania in timpul lui Hitler, cã la terminarea studiilor se o intoar in tara si in timpul dictaturii lui Antonescu a venit la cenzura presei straine. Pe baza acestor date nu l'am angajoz si nu am mai dus tratative in legaturã cu scenariu. Aceste date le am comunicat la securitate.

Urmare:

Dupa ce am citit din vrasia vrasii profes-
tul proces verbal de identificare si am constatat ca
el corect raspunde istui totul cu cele declarate de
mise il sustin si semnez.

Anchetator:

H. [Signature]

H. [Signature]

Sechestru

[Signature]

OBSERVAȚIE: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către învinuit sau martor, iar ultima
pagină și de către anchetator.

Proces-Verbal de interogator

Arestat: Teodoru Ion mareș la 8 oct.
 1950 în Com. Rovers - Broșta fiul lui Ion
 și Ana, clujești, ct în București, Str. Dr. Gjușă No 12
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

25 Nov. 1950

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 14 și 10 min.

„ s'a terminat la „ 15 și 40 „

Intrebare: În timpul cât ai funcționat în siguranță, ce cunoștințe ai avut despre plecarea în U.R.S.S. a unor membri ai Partidului Comunist Român și cine te a informat?

Răspuns: Pe la începutul anului 1940. în formatul meu Tudor Nicu mă a informat că a serie de membri din conducerea Partidului Comunist între care chiar și el, sunt chemați la Moscova.

Între cei chemați în U.R.S.S. mă amintesc de el mi a măchist pe Ionel Luca, Timothee Boian Ștrul, Aurel Șerban, Teodor Șerbanescu, Ștefan Fariș și Tudor Nicu.

Între buni și intenționez să a persoane care a plecat în U.R.S.S. și cum?

Semnătura,

Urmare: Tot prin infortuna Tuor Nicu
am fost scutit de plecare in U.R.S.S
o-lui Stefan Foriș și Teodor Șerban -
care au rămas în țară.

Acum aveți că Tuor Nicu mă inf-
ormat că acțiunile au plecat pe
rute Cernăuți - Comănești - Chișinău.

Printre cei care au plecat în U.R.S.S
au fost priorii de către grănicarii
Vasilie Luca și Iștar Iugheț boim
care au fost ceruți de mine la
București și i-au cercetat după
care au fost trimiși în județ și
condamnați.

Doreu
T.G.
Foriș ce
sa în-
templat?

Susțin că am cunoscut prezentul
proces verbal de interpretare curvent
cu curvent și am constatat că corecturile
în integritate au cele obținute de mine -
i.e. matim și cunosc grafiu -

Se va de hantete
Inven fact.

fontafz

Ion
1939 TAFLARU 13

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul TAFLARU ION, născut la 8 Octombrie 1910, în comuna Roșiori - Brăila, fiul lui Vasile și Ana, fost polițist, cu ultimul domiciliu în București str. Dr. Djuvara nr. 12.-

12 Mai 1953, București.

Interogatoriul a început la ora 21,30

" s'a terminat " 24,15.

Intrebare:

X In procesul verbal de interogatoriu din 9 Mai 1953, ai declarat că în luna Martie 1940, în urma informațiilor date de informatorul NICU TUDOR, au fost descoperite de Siguranță două tipografii ilegale ale P.C.R. Arată ce combinații ai mai făcut d-ta pentru descoperirea celor două tipografii?

Răspuns:

1 X In afară de informațiile primite dela informatorul NICU TUDOR, nu am mai făcut nici un fel de combinații pentru descoperirea celor două tipografii și nu a contribuit nimeni la această descoperire în afară de NICU TUDOR.-

Intrebare:

Informatorul NICU TUDOR ți-a dat informații din proprie inițiativă cu privire la cele două tipografii sau a fost dirijat?

Răspuns:

2 X NICU TUDOR mi-a dat informații din proprie inițiativă cu privire la cele două tipografii în măsura în care i-au căzut aceste posibilități în cadrul activității desfășurate.-

Intrebare:

Dar d-ta nu i-ai cerut informații cu privire la existența tipografiei ilegale a P.C.R.?

Răspuns:

3 Da, i-am cerut încă din primăvara anului 1938, când organele superioare sesizate de dese răspândiri de material de propagandă comunistă au ordonat serviciului unde funcționam să fie intensificate măsurile de informare și supraveghere în ve-

... ss. Taflaru Ion

3 | d-rea descoperirii depozitelor de material de propagandă și a
oficinilor de imprimarea lor.-

Intrebare:

Ce însărcinări speciale a primit NICU TUDOR dela
d-ta în vederea descoperirii tipografiei ilegale a P.C.R.?

Răspuns:

3 | X NICU TUDOR a primit dela mine însărcinarea ca îndată
ce primește o întâlnire sau posedă vre-o indicație să ducă
spre tipografie să le furnizeze Siguranței spre a fi exploatate
prin organele serviciului în scopul arătat.-

Intrebare:

Cu cine din conducerea P.C.R.avea informatorul NICU
TUDOR legături în acel timp?

Răspuns:

1. | X La începutul anului 1940,informatorul NICU TUDOR m'a
informat despre o întâlnire pe care a avut-o cu LUCA VASILE
pe str.Iepureanu și cu unul care avea numele conspirativ de
EUGEN,cu care a avut o întâlnire după descoperirea tipografii-
lor care l-a chemat și la admonestat în sensul că el este
vinovat pentru căderea celor două tipografii.-

X In vara anului 1939, m'a informat despre BELA BRAINER
și STEFAN FORIS, care au luat parte la plenara ce s'a ținut în
București, plenară la care el (NICU TUDOR) a fost delegat ca
secretar al organizației locale.Nu rețin și alte cazuri cu toa-
te că în notele informative pe care le făcea s'ar putea întâmp-
pla să fi trecut și numele altor persoane.-

Intrebare:

Dar d-ta de câte ori te-ai întâlnit cu VASILE LUCA?

Răspuns:

Eu l-am văzut pe VASILE LUCA pentru prima oară în
anul 1937, sau 1939, când a fost chemat la Siguranță cu invita-
ție oficială.- La câteva luni după aceasta l-am întâlnit pe
VASILE LUCA pe stradă lângă Universitate și întrebându-l ce fa-
ce mi-a răspuns că merge la lucru la o tinichigerie pe Văcă-
rești.-

Ultima oară l-am văzut pe VASILE LUCA în primăvara
anului 1940, când a fost trimis de Inspectoratul Cernăuți, sub
stare de arest fiind prins la graniță în momentul când vrea să
treacă în URSS.-

Intrebare:

Ce discuții ai avut cu VASILE LUCA cu ocazia întâlnirilor pe care le-ai avut cu el?

Răspuns:

În anul 1938 sau 1939, când a fost chemat VASILE LUCA la Siguranță, l-am întrebat despre o persoană (al cărui nume nu-l rețin) care era semnalată că are legături cu el pe linia organizațiilor comuniste.- Nu rețin dacă VASILE LUCA a declarat ceva cu privire la acea persoană.- La Siguranță a stat circa 30 de minute după care a plecat.-

Când l-am întâlnit pe stradă nu am discutat nimic cu el, în afară de faptul că l-am întrebat ce mai face iar el a răspuns că merge la lucru.-

În primăvara anului 1940, când a fost adus dela Cernăuți i-am arătat că urmează să fie condamnat pentru trecere frauduloasă de frontieră și că poate scăpa dacă acceptă să devină informatorul Siguranței.- A refuzat acest lucru în urma cărui fapt l-am trimis la Cernăuți unde a fost condamnat.-

Intrebare:

Cine a mai fost de față la discuțiile pe care le-ai avut cu VASILE LUCA?

Răspuns:

La prima întâlnire pe care am avut-o cu VASILE LUCA, a fost de față comisarul PRUNESCU ION, iar în legătură cu propunerea pe care i-am făcut-o în anul 1940, de a deveni informatorul Siguranței, am raportat acest lucru subinspectorului D.C. POPESCU, care era șeful grupului.-

După ce am citit prezentul proces verbal și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

ss. Taflaru Ion

ANCHETATOR:

LT. MAJOR DE SECURITATE

G. Lupan

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Tălaru Ion născut la 8 oct. 1910 în comuna
Rosiori-Brailei, fiul lui Vasile și alia este politist
cu ultimul domiciliu în București str. Dr. D. Gurova 12
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

12 mai 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 21 și min. 30
" s'a terminat " " 24 " " 15

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu
din 9 mai 1953, ai declarat că în luna martie
1940, în urma informațiilor date de informat-
orul Nicu Tudor, au fost descoperite de signatara
două tipografii ilegale ale P.C.R. Cătuțe ce
Combinate ai mai făcut dta. pentru descoperirea
celor două tipografii?

Răspuns: În afară de informațiile primite de la
informatorul Nicu Tudor, nu am mai făcut nici-un
fel de combinate pentru descoperirea celor două tipografii
și nu o contribuțum umeni la această descoperire
împără de Nicu Tudor.

Intrebare: Informatorul Nicu Tudor t-a dat
informații din proprie inițiativă cu privire la
cele două tipografii sau o fost dirijat?

Răspuns: Nicu Tudor, mea dat informații
din proprie inițiativă cu privire la cele două
tipografii în manusă în care i-au căzut

Iscălitura,
[Signature]

Urmare: aceste posibilitati în cadrul activitatii defasurate.

Întrebare: Dar Dta nu i-ai cerut informații cu privire la existența tipografiei ilegale a P.C.R.?

Răspuns: Da, iam cerut încă din primăvara anului 1938, când organele superioare seryate de directie raspandirii de material de propagandă comunista au ordonat serviciului unde functionam să fie intensificate masurile de informare și supraveghere în vederea descoperirii depozitelor de material de propagandă și a operelor de imprimare a lor.

Întrebare: Ce înscăsuiri speciale a primit Nieu Tudor dela Dta. în vederea descoperirii tipografiei ilegale a P.C.R.?

Răspuns: Nieu Tudor, a primit dela mine înscăsuirea că îndată ce primeste o întălnire sau posedă oare indiciu să ducă spre tipografe să le furnizeze sigurantei spre a fi exploatate prin organele serviciului în scopul aratat.

Întrebare: Cu cine din conducerea P.C.R. avea informatorul Nieu Tudor legatură în acel timp?

Răspuns: La începutul anului 1940 informatorul Nieu Tudor ma informat despre o întălnire pe care a avut-o cu frate Vasile pe str. Gheorghe si cu unul care avea numele cooperativă de Eugen cu care a avut o întălnire după descoperirea tipografiilor care la chemat și la administrat în sensul că el este numonat pentru căderea

Urmare: celor doi tipografi

17

În vara anului 1939, m-a impresionat despre
Bela Brauner și Stepan Foris, care au luat parte
la plinara ce sa ținut în București, plinara
la care el, (oricu Teodor) a fost delegat ca
secretar al organizației locale. Nu rețin și
alte cazuri cu toate că în notele impuse
pe care le faceră dar putea întâmpla sa fi
fost și numele altor persoane.

Întrebare: Dae Dta. de câte ori te-ai
întâlnit cu Vasile Sucea?

Răspuns: Eu l-am văzut pe Vasile Sucea,
pentru prima oară în anul 1938 sau 1939,
când a fost chemat la siguranță cu încredințare
oficială. La Certura lui după aceasta l-am
întâlnit pe Vasile Sucea, pe strada lângă
Universitate și întrebându-l ce face m-a
răspuns că merge la lucru la o tinichigerie
pe Văcărești.

Ultima oară l-am văzut pe Vasile Sucea
în primăvara anului 1940, când a fost
trimis de Inspectoratul Securității, sub stare
de chestie fiind prins la grație în momentul
când via sa trecia în URSS.

Întrebare: Ce discuții ai avut cu Vasile
Sucea, cu ocazia întâlnirilor pe care le-ai
avut cu el?

Răspuns: În anul 1938 sau 1939, când a fost
chemat Vasile Sucea la siguranță l-am întebat despre
o persoană (a cărui nume nu l rețin) care era denumită
ca are legături cu el pe linia organizațiilor comuniste.

Amintea

Urmare: Nu stiu daca Vasile Sucea a declarat ceva
cu privire la ceea pusecama. Se semnata a stat
cica 30 de minute dupa care a plecat.

Cand loru intalnit pe strada nu am discu-
tat nimic cul el, inafara de faptul ca loru
cintat ce mai face iar el a raspuns ca merge
la lucru.

In primavara anului 1940, cand a fost
adus dela Cenuanti iam aratat ca mergeam
sa fie condamnat pentru trece frauduloasa
de frontiera si ca poate ropa daca accepta
sa devina informatorul sigurantei. A repu-
zat acest lucru in urma carui fapt loru
linis la Cenuanti unde a fost condamnat.

Intrebare: Cine a mai fost de fata la discutile
pe care le ai avut cu Vasile Sucea?

Raspuns: In prima intalnire pe care am avut-o
cu Vasile Sucea, a fost de fata Comisarul Protescu
Ion, iar in legatura cu propunerea pe care iam
facuto in anul 1940, de sa devina informatorul
sigurantei, am raportat acest lucru subuspict
crului D.C. Popescu, care era seful grupii.

Dupa ce am citit prezentul procesverbal si am
constatat ca corespunde in totul cu cele decla-
rate de mine si sustin si de mine.

anchetator

Lt. Maj. de sec.
Gheorghe

anchetator

Ion

Semnatura,

Proces-Verbal de interogator

~~Interogant~~ (Martor) Zăgărescu Gheorghe, născut la 13
Iulie 1897 la Odobesti, fiul lui Constantin și Răzila
de profesie profesor, domiciliu în București, str. Lăzărescu nr. 7
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

7 Decembrie 1954

Localitatea București

Interogatoriul a început la ora 10 și - min.
„ s'a terminat la ora 12 și 10 min.

Intrebare: Unde ai locuit etc în perioada
1929 - 1931 ?

Răspuns:

Au locuit pe str. Porumban și str. Pope
Lam.

Intrebare:

Lăsat și unde ai locuit pe str. Porumban?

Răspuns:

Au locuit pe str. Porumban în anul
1930/31 în casa familiei Ghadă.

Intrebare:

În care apartament ai locuit etc în
această casă?

Răspuns:

Au locuit în primul apartament, în
fata, în partea stângă a curții dela intrare
dintr-o Ghadă.

Intrebare:

Semnătura,
Zăgărescu Gheorghe

Urmare: Am cunoscut sau locuit în aceea casă?

Răspuns:

Am locuit împreună cu sora mea.

Întrebare:

Am mai locuit în timpul celei în
casa aceea?

Răspuns:

În afara de familia proprietarilor, mai
locuiau în casa ca dinții trei fete Petrică
și pe supra locuința de proprietar stătea o
bătrână. Tot pe aceeași supra pe dreptul
mai locuie un cetățean care venise în urma
mea și pe care atunci nu l'am cunoscut și
care se mutase din casă încă în timp ce eu
locuiau acolo.

Am văzut 7 ani în urmă adică
aproximativ în anul 1947, biroulul mai
mare al postului meu proprietar din str.
Sambur, Chagdo (celălalt nume nu îl știu)
în Kálmánde - și eu merge pe strada, mi-a spus
că cetățeanul care locuia la deșuri în timpul
ce stăteam și eu acolo a fost Luce Vasile
ministru de interne după 23 August 1944.

Întrebare:

Sub ce nume locuie Luce Vasile în
casa familiei Chagdo?

Răspuns:

Am știu, întrecut eu personal nu l'am
cunoscut pe Luce Vasile în timpul acela.

Întrebare:

Am ce te-ai văzut dta în anul 1930?

Semnătura,

Zăigaiușu Ștefan

Urmare: Răspuns:

Un anume 1930 eu am fost pe la, având taxi propriu pe piață, eu anul 1935.

Întrebare:

Oi amant ve-mi căciunam în hr. Cornuban?

Răspuns:

Am amant pe frati Andreescu sau Alexandru, fost "Bolta Rece."

Întrebare:

Pe căciunam George Ungureanu l'ai amant?

Răspuns:

Un l'am amant.

Întrebare:

Oti reamorate persoana care a locuit în 1930 în curtea familiei Dragoș?

Răspuns:

Un cred să-l reamore, pentru că un l'am fixat în memoria mi-i etnici.

Întrebare:

Alce ve-mi semn exterior sau partrenlauritate?

Răspuns:

Un-mi aduc aminte de ope reva?

Prezentul proces verbal de interpretare după ce l'am scutit din munt în evant și am scutitat să el răspunde întocmai cu rele declarate de mine, îl mltin și semnes.

Uair: Interrogator

Interrogat

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către invinuit sau martor iar ultima pagină și de către anchetator.

Ref. Lucia Foudre 20
Ex. i.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul DOGARU DUMITRU, născut la 7.VIII.1890, în comuna Sivița - Covurlui, fiul lui Tănase și Teodora, cu ultimul domiciliu în Galați str. Muncii Voluntare nr.47.-

6 Octombrie 1953, București.-

Interogatoriul a început la ora 11,00.

" s'a terminat " 16,30.

Intrebare:

Unde ai funcționat d-ta între anii 1923 și 1930?

Răspuns:

În anul 1923, la cerere proprie am fost mutat de la Sinaia la Brașov, unde am funcționat până în vara anului 1926, când am fost mutat disciplinar la Craiova.- Aici am funcționat până în anul 1928 luna Noembrie, de unde tot la cerere am fost mutat la Inspectoratul de Poliție de Siguranță Cluj, unde am stat până în anul 1940.-

Intrebare:

La ce servicii ai funcționat la Brașov?

Răspuns:

La venirea mea în Brașov am început să funcționez la Serviciul Special de Siguranță de sub conducerea lui GR. MARCULESCU, iar odată cu înființarea Inspectoratului de Siguranță în anul 1924, am fost mutat din oficiu de la Serviciul Special de Siguranță la acel Inspectorat care în acel timp era condus de inspectorul general BOGDAN CONSTANTIN.-

La începutul anului 1924, prin Ianuarie sau Februarie, conducerea Inspectoratului de Siguranță a fost preluată de inspectorul BOGDAN CONSTANTIN, iar în vara aceluiaș an (1924) la acest Inspectorat în locul lui BOGDAN a fost numit inspectorul general ZAHIU DUMITRU.-

Intrebare:

În ce calitate ai lucrat d-ta atât la Serviciul Special cât și la Inspectoratul Brașov?

.//.

Răspuns:

Bazat pe considerentul că venisem dela un serviciu de poliție ca Sinaia, am fost repartizat în calitate de șef al biroului judiciar, iar când am fost mutat la Inspectorat mi s'a încredințat conducerea Biroului Administrativ.-

Intrebare:

Ce atribuțiuni ai avut d-ta ca șef al Biroului Administrativ la Inspectoratul Brașov?

Răspuns:

În cadrul Biroului Administrativ pe care îl conduceam, executam rezoluțiile puse de ZAHIU DUMITRU pe diferite lucrări și corespondențe, întocmeam anumite lucrări în baza ordinului lui ZAHIU, făceam anumite lucrări și rapoarte către Siguranța Generală și transmiteam ordinele lui ZAHIU către serviciile de siguranță din Regiune.-

Intrebare:

În timp ce funcționai la Inspectoratul de Siguranță Brașov, ce persoane mai importante din mișcarea muncitorească au trecut pe acolo?

Răspuns:

În timp ce funcționam la Inspectoratul de Siguranță Brașov, am văzut că s'au perindat pe acolo LUCA LASZLO, ILIES IOSIF, BERGHER ALADAR și mai mulți alții de prin alte orașe ale căror nume nu le cunosc.-

Intrebare:

Când l-ai văzut pentru prima dată pe LUCA LASZLO la Siguranță?

Răspuns:

Pe LUCA LASZLO l-am văzut la Siguranța Brașov, pentru prima dată prin luna Decembrie 1924.-

Intrebare:

Cum a ajuns LUCA LASZLO la Siguranță?

Răspuns:

VASILE LUCA (LASZLO) a fost adus la Inspectoratul de Siguranță Brașov, de agentul MUNTEANU IOAN sau VOINEA SEPTIMIU, și nu știu care din acești doi mi-a spus că a fost trimis de ZAHIU să-l invite la Siguranță.-

Afirm că a fost adus în stare de libertate (deși în timpul cercetărilor n'a fost lăsat să plece acasă), deoarece nu a fost adus nici legat și nici măcar legat vreodată în

Sigur →

legat

arestul Serviciului Special de Siguranță unde de obicei erau încarcerati ceilalți arestați.-

Intrebare:

Cine l-a cercetat pe LUCA LASZLO cu acea ocazie?

Răspuns:

Când LUCA LASZLO a fost adus la Inspectoratul de Siguranță Brașov, pentru cercetări, acesta a fost cercetat (anchetat) exclusiv și personal de inspectorul general ZAHIU DUMITRU.-

Intrebare:

Ce cunoști d-ta despre felul în care a fost anchetat LUCA LASZLO de către ZAHIU și despre tratamentul ce i s'a aplicat?

Răspuns:

Inspectorul general ZAHIU DUMITRU în cadrul cercetărilor ce le-a efectuat asupra lui LUCA LASZLO a avut față de acesta o atitudine blândă, îngăduitoare și chiar tolerantă.- Afirm aceasta deoarece eu având biroul în camera vecină cu a lui ZAHIU și auzeam perfect de bine când alți arestați erau bruscați iar în timp ce LUCA LASZLO era în cercetarea lui ZAHIU nu am auzit nici măcar ca acesta să fi ridicat tonul la LUCA LASZLO, fapt ce dădea de bănuț, iar astăzi analizând mai profund cele petrecute atunci cred că tocmai LUCA LASZLO a fost acela care l-a informat pe inspectorul ZAHIU și despre activitatea și a altor persoane din mișcarea muncitorească.-

In ceea ce privește partea cealaltă a tratamentului ce i-a fost aplicat lui VASILE LUCA, am arătat mai sus că acesta s'a bucurat de o atenție deosebită din partea inspectorului ZAHIU DUMITRU, fapt pentru care nu a fost băgat împreună cu ceilalți arestați ci era ținut în biroul lui ZDRAVCU ERACLE (mâna dreaptă a lui ZAHIU) și pe sălile Inspectoratului unde avea posibilitatea să se plimbe.- In ceea ce privește alimentația lui LUCA LASZLO nu știu precis cum se făcea însă un lucru este cert că acesta primea mâncarea adusă de soția sa cu care i se dădea posibilitatea să

././.

Trebuie verificat unde este acesta? Trebuie să ste multe

și vorbească.- În cazurile când soția lui LUCA LASZLO nu venea cu mâncare, atunci Munteanu Ion anunța la restaurantul "Bucovina" ce era în apropierea Inspectoratului după care ZAHIU trimetea pe unii din servitori să aducă mâncare de la restaurant lui LUCA LASZLO.-

Intrebare:

Ce mai cunoști despre felul în care a fost cercetat LUCA LASZLO de ZAHIU?

Răspuns:

Deoarece LUCA LASZLO în acel timp era tânăr și originar din secuime, el nu cunoștea limba română, fapt care atrăgea după sine în mod firesc cercetarea sa în limba maghiară.-

Menționez că inspectorul general ZAHIU nu cunoștea limba maghiară, iar cercetarea lui LUCA LASZLO a făcut-o cu ajutorul translatorului.-Munteanu Ion și Voinea Septimiu în anumite cazuri.-

Intrebare:

Pe ce se bazează afirmațiile d-tale de mai sus?

Răspuns:

În sprijinul afirmațiilor mele de mai sus, afirm că eu personal l-am văzut pe LUCA LASZLO în repetate rânduri atât pe săile Inspectoratului cât și în biroul lui ZDRAVCU ERACLE.-

La un moment dat l-am întrebat "ce cauți aici în birou la ZDRAVCU" la care el mi-a răspuns între românească stricată "știa domnul șef". Atunci am văzut și mi-am dat seama că el este tratat bine de ZAHIU deoarece pe fața lui nu se găsea nici o expresie de îngrijorare și era mereu vesel.-

Intrebare:

Cât timp a fost ținut atunci LUCA LASZLO la Inspectoratul de Siguranță Brașov?

Răspuns:

Nu știu precis cât timp a fost ținut LUCA LASZLO cu acea ocazie la Inspectoratul de Siguranță Brașov, însă cred că a fost ținut aproximativ 10 zile.-

Intrebare:

Cine a luat legătura cu LUCA LASZLO în timp ce era la Siguranță?

Răspuns:

In afară de soția lui LUCA LASZLO care venea să ia contact mereu cu soțul său nu cunosc ca altcineva să fi fost legătură cu LUCA LASZLO.-

Intrebare:

Arată ce discuții ai purtat d-ta cu diferiți funcționari ai Siguranței, în legătură cu LUCA LASZLO?

Răspuns:

Din discuțiile avute cu MUNTEANU ION, VOINBA SEPTIMIU și GOGU TEODORESCU am dedus că arestările acelea multe ordonate de ZAHIU se datoresc faptului că inspectorul ZAHIU a reușit să-și creieze un informator bun și sigur chiar dintre aceia care se pretindeau că joacă un mare și important rol în mișcarea muncitorească.-

Intr'una din zile când pe săli sau în biroul lui ZAHIU îl vedeam pe LUCA LASZLO, l-am întrebat pe ZDRAVCU: "că nu se mai termină odată cu acest LUCA LASZLO, de se plimbă toată ziua prin birouri și se poate uita și prin hărți", la care ZDRAVCU mi-a răspuns: "taci nu te băga, este treaba inspectorului.- Atunci am înțeles cam despre ce poate fi vorba și nici nu m'am mai interesat de LUCA LASZLO.-

Menționez că atunci când urma să fie adus vreun alt arestatat la ZAHIU pentru cercetări, prima dată apărea pe sală COJOCARU care avea direct acces la ZAHIU printr'o altă ușă și nu prin biroul meu, acesta sau ZAHIU îi făcea semn lui LUCA să se ascundă pentru a nu fi văzut de arestatul respectiv ce venea la cercetări.- In acele cazuri LUCA LASZLO dispărea în biroul lui ZDRAVCU sau în W.C. din fundul sălii.-

Intrebare:

Aceasta este totul ce ai de spus în legătură cu purtarea lui LUCA LASZLO de la Inspectoratul de Siguranță Brașov?

Răspuns:

Altceva nu mai cunosc în legătură cu purtarea lui LUCA LASZLO la Siguranța Brașov.-

Ancheta se întrerupe.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine îl susțin și semnez nesilit de nimeni.-

ANCHETATOR:

ss. Dogaru Dumitru

LT. MAJOR DE SECURITATE

W. Mahler

CM/3 ex.

Interesant

25
95-

*Bună ziua
este foarte important
ca să se scrie cu
h în fața
lu*

DECLARAȚIE

Subsemnatul deținut TRANDAFIR D.IOAN, declar următoarele referitor la deținutul EIDLITZ ZOLTAN ;

In problema cu HERLICH mi-a spus că dacă nu va reuși ca să convingă anchetatorii, o va lua asupra sa. Va încerca ca să o bage pe gât tot lui LUCA, mai mult chiar, despre oamenii de afaceri care au lucrat pentru armistițiu, mi-a spus că a intervenit însăși Dl.PETRE GROZA. Mulți din acești oameni au fugit peste graniță, după ce fugise HERLICH. El a încercat să facă un proiect de lege în care să se justifice de acești oameni în termen de 30 de zile, de unde au avut bani să își facă avere. In caz de nejustificare, urma ca să li se confiște averile. Inainte de aceasta se hotărâse ca toți să fie arestați, dar Internele (Dl.TEOHARI a ezitat). Atunci LUCA i-a dat ordin ca acest proiect de Lege și toate chestiunile privitoare la armistițiu să fie predate Ministerului de Interne, ca să se ocupe de ele. Internele însă nu au mai făcut nimic. Din procesul meu a tras învățăminte că e nevoie de el în problema LUCA, așa cum a fost nevoie de mine în chestia cu documentele date colonelului; așa că va fi amenajat. Nu poate vinde decât ceiace are. In declarație de fapt, nu a făcut altceva decât să lege problemele . Chestiuni pe care le spusese separat, nu aveau nici-o legătură. Manifestări ale lui LUCA și diferite fapte i-au dat de înțeles, că nu întâmplător erau făcute. Așa de exemplu a fost introducerea liniei lui LUCA în Minister, fără amestecul Partidului. Mai mult chiar, LUCA a dat ordin ca nimeni să nu dea informații Securității și a interzis în public acest lucru. El a vrut să dea niște documente Dlui Col.DULGHERU și a fost spus lui LUCA, de IACOB și CRAIU, după care a fost beștelit de LUCA. Despre Dl.Col.BIRTAS a spus că din discuțiile avute cu anchetatorii a dedus că și dânsul e arestat. In Ministerul de Finanțe LUCA a căutat să fie înconjurat de oameni ce erau compromiși. Au fost câțiva proveniți din muncitori și pe aceștia i-a scos, ca fiind incapabili. De exemplu chiar pe Dl.Gral.FULGA, ce era director

././.

26
76-

administrativ, l-a scos; a fost trimis la aviație ca locțiitor politic și apoi Comandantul aviației, după cazul ROMANESCU, și s'a dovedit că e capabil chiar singur să conducă aviația. A ajutat în schimb un preot reformat din Bihor ca să scape de chiaburime; iar Presedintele Comitetului pentru fixarea prețurilor, a scris

howski

mai înainte articole contra Uniunii Sovietice.

Legătura dintre LUCA, ANA și TEOHARI era forate strânsă și lor li se alătiră VAIDA și Dna.TUDORACHE din Comitetul Central.

Secretara Dnei PAUKER era sora lui TEOHARI, care fusese căsătorită cu un legionar. Era în aceeași funcție ca și el la LUCA.

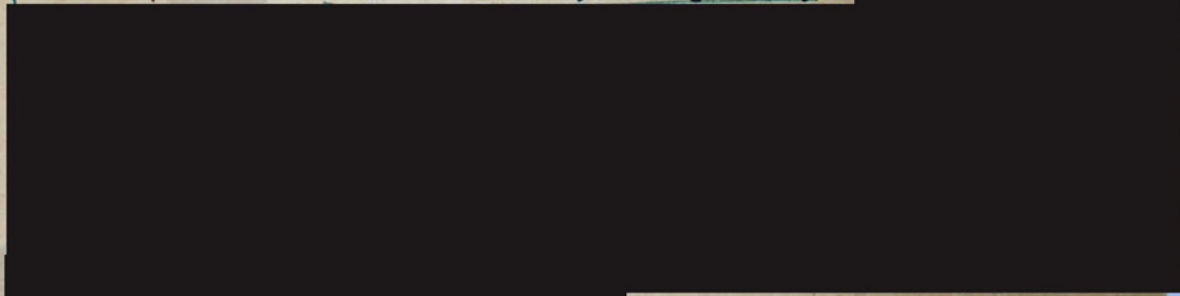
Încă din 1932 Dl.LUCA și Dna.ANA au luptat împreună cu

surse

PATRASCANU, contra Dlui PAUKER, soțul Dnei ANA, care a fost găsit fracționist. A fost trimis în U.R.S.S., unde a fost executat. Dna. PAUKER a început să trăiască cu LUCA, Rămăsese cu trei copii- 2 fete și 1 băiat, dar LUCA nu făcea copii- a avut blenoragie și are testiculele umflate. A dat de înțeles în declarația ce a dat-o toate aceste chestiuni. Mai târziu a fost găsit PATRASCANU fracționist; iar acum ei.

LUCA îi făcea mizerie și lui și secretarei, Dna.BOJITA. Aceasta de multe ori plângea iar el îi spuhea să-l lase în pace că e nebun, și după ce îi trecea se ducea iarăși. În fiecare dimineață îi puneă ziarul pe masă. Dna.BOJITA și Dna.GRAUR erau cele mai apropiate de LUCA. Dl.VOITEC le-a cerut conferințele și documentele privitoare la Cooperatie. Avea nevoie de cele ce se discutaseră la Președenție, dar el a spus că să nu îi dea nimic lui VOITEC, să -nu-l refuze, să îl amâie "fetelor, în tot cazul să nu îi dați nimic", le spuhea EILDITZ.

EILDITZ mi-a confirmat că era oficina de informații a lui LUCA. Acesta îi dăduse deslegare să îi rezolve toate chestiunile și să-i aducă informații din toate sectoarele. Avea prieteni peste tot și putea ușor obține informații despre toți.

Nu poate spune că n'are nici un amestec în problemele; misiuni speciale- și listă, întrucât misiuni i-a dat LUCA, lista chiar dacă a făcut-o altcineva, e le-

27
97

gată de problema sionistă care toată e pe capul său. În problema listei nu e străină Dna. PAUKER, Dl. TEOHARI și Dl. LUCA. Legăturile prin ei s'au făcut. Ministrul RUBIN al Israelului, după ce venea la LUCA, era îndrumat la Dna. ANA și în legătură cu Internele Dl. TEOHARI, se hotăra plecările eveilor. Fără cuvântul lui LUCA nu se putea face nici-o mișcare, în această problemă.

În problema sionistă, EIDLITZ pare a fi el însuși sionist, Mi-a vorbit că sioniștii sunt foarte fanatici, de unde a putut constata acesr lucru! Mai mult, mi-a spus că are rude și foarte mulți prieteni plecați în Israel și de acolo mai departe în Australia și America Latină. Un văr al mamă-si care e doctor dentist, este în Australia; alt frate al unchiului ce e doctor la Cluj, este în America și are fabrică de rulmenți. Ce fericiți am fi fost noi, dacă am fi putut plasa. Imi spune "Hawer", adică tovarăș în limba ebraică - "Mac Artur" și al "BENCURION" (președintele Israelului). Mi-a pomenit din nou de discursul lui EISENHOWER și ar fi fost tare curios să știe ce vorbea. Cunoaște toate organizațiile sioniste, cu toate că spune că el a închis sediile. Făcea totul ca să fie acoperit. Mi-a spus că toți avea teamă de el; a vrut ca să mute însăși sediul legăției Cehoslovace și să face acolo funcționarii Ministerului de Finanțe. Până la urmă aceștia au găsit locuințe pentru funcționari și nu s'au mutat. A dat însă o notă informativă contra ministrului ceh, care avea o soție frumoasă, că e în legătură cu ambasada americană, numai atât a mai putut să se răzbune. (Ambasadele erau vecine).

A mutat abonamentele de radio, birourile cu mașinile respective, în alt local, cu forța, deși aceștia susțineau că în noul local planșeul nu rezistă, întrucât plăcile de plumb sunt prea grele. În loc a dus în acel local, cantina Ministerului. Deasemeni a mutat cu forța arhivele Curței de conturi, într'un garaj, gol. Peste 40 de vagoane de arhivă, și CRAIU se plângea că nu se mai găsește nici-un document vechi, din cauză că toate fuseseră date peste cap. Până acum nu a fost, întrebare de aceste chestiuni.

Din ceasurile primite înapoi dela IACOB, a dat unul Dnei Gral STAN MIHNEA, președina U.F.D.R.-ului și altul unui maior care era aghiotant al Dnei Gral BODNARAS. Pentru el nu a oprit decât două bucăți. Ce era să facă cu ele, întrucât arseseră documentele și nu putea să le mai dea dușmanilor săi noua conducere.

A întârziat să plece dela Minister, pentru a îl putea urmări mai departe pe IACOB. Despre acesta, mi-a spus că nu vorbește.

IACOB este încăpățânat și mut. Toate problemele numai el singur le poate reda! Așa cum vroia LUCA să organizeze guvernul era foarte similar cu cel al lui Tito. Tinea mult la Tito, și cu mare greutate a dat înapoi cadourile primite dela el. WEISS l-a spus că i-a dat 1.300 de lei, fără să fi ceară chitanță. Dar ce avea nevoie de chitanță. Semnătura lui LUCA era suficientă pentru justificarea sa și putea face soldul în registrul de casă, și de altfel această chestiune se spusese însăși Dlui PETRESCU DUMITRU noul ministru de Finanțe. WEISS l-a mai spus că a știut de reforma monetară, de fapt a presupus și el că se va face, o auzise numai din svonuri și cumpărase dela Consignații niște accesorii pentru radio. In prezent are acasă trei aparate de radio și câteva covoa-re scumpe, așa că dacă le vinde familia, poate trăi câțiva ani; sigur că vor fi vândute pe prețuri mici.

Ce era să facă dacă era mână spartă ca și unchiul său ce are afbrică de rulmenți în Statele Unite, și în lumea burgheză se poate trăi așa; în lumea socialistă însă nu se poate trăi. Așa de exemplu a primit pantofii roșii cei are în picioare, dela Guban, dar și aici are scăpare, deoarece nu numai el a primit. A dat Guban și Dlui TEOHARI, CHISINEVSCHI, DEJ, și mulți alții. In schimb, el i-a dat un costum de haine lui Guban și pe foarte mulți i-a îmbrăcat, cu stofă dela depozitul Buhuși, unde lucra. A ajutat pe mulți și le-a dat servicii. Pe un fost fabricant de textile, LUCA i l-a dat ca să-l plaseze și că să nu aibe urmări mai târziu, a fost prevă-zător și l-a numit, la Loteria de Stat.

Pe un oarecare ZIMERMAN, l-a lăsat mai departe director la fabrica de brânzeturi ce a avut într'o comună lângă -Agnita-Sighișcara. Acesta fusese încadrat ca chiabur și până la urmă l-a scăpat de această pacoste. Spunea că era unicul specialist și brânzeturile produse de el rivalizează cu cele elvețiene. Deasemeni l-a menținut pe AMBROZI dela Mediaș ca specialist în vinuri și pe inginerul acestuia, ZIMERMAN.

A plasat o fată la Atel.de Confecții "Gheorghe Ghoerghiu Dej" și aceasta a primit din prima lună 7.000 lei. Fata fusese servi-toare la un colonel și a putut s'o plaseze prin directorul fabricii care, îi este bun prieten. A arătat că în industria ușoară, muncitorii erau mai bine plătiți, ca în industria grea, dând exemplu cu această fată, care era la secția de călcat, și aceasta era opera lui LUCA, care urmărea ca sectorul condus de Dl.DEJ, să fie compromis.

29
99

Însă EIDLITZ mai nutrește ideea evadării, și mi-a spus că e îngrijorat că nu știe unde se află. Dacă nu e la "Malmeson" și e la "Dealul Spierei", e mult mai greu. Are nevoie de bani de tîfanwai, sau poate merge la gară. Poate cere adăpost preotului dela bisetica alăturată, care crede că locuște în curtea bisericii și cu siguranță, pentru astfel de cazuri ca el său, îl va primi. În cel mai rău caz poate merge chiar la fabrica de Confecții "Gh.DEJ", la director, prietenul său. Dacă vede că iar începe bătaia, va fugi cu orice risc. Că să mai aștepte dela ei, nu are ceiace vor ei, și nu poate nici să inventeze. Înseamnă că dacă va mai fi bătut, să rămână cu urmări și să nu mai poată face nimic nici la muncă; o să creadă că simulează, deoarece nu se vede nimic. Momentan, iarăși îl doare stomacul și de trei zile nu a primit nici cel puțin un calmant. Se vede că sanitarul nu mai e aici, probabil a căzut pe bec și el, și foarte bine, că era un om infect.

M'a lăsurit că sunt trimis pentru el special, până în momentul cu ferul; dar atunci a avut ocazie să se convingă că nu sunt. M'a rugat ca în cazul că sunt tras de limbă de anchetatori, înainte de a se da sentința, să nu mă influențeze, și să spun ceva. În cazul că va scăpa se va duce și va anunța familia mea, ce s'a întâmplat cu mine. Va cerea adăpost la moarta lui "STANCIUCU" din Pielești-Dolji, un unchi al soției mele, și îi va spune cazul meu.

Când a fost găsit dormind de Dl.Serg.dela pază, i-a spus că nu e adevărat, [REDACTED]

[REDACTED] Ca noutate, mi-a arătat afară pe perete, afișat pe clădirea regimentului, Comitetul Central. Nu îi cunoștea pe cei din margini și mi-a spus că a încercat să-l tragă de limbă pe Dl. Lt.Maj.și va reuși, să afle. Bănuește că sunt Dnii.PARVULESCU și Dl.PINTILIE. La mijloc este Dl.DEJ, apoi Dl.MOGHIOROS, APOSTOL, MIRON CONSTANTINESCU, CHIVU STOICA, CHISINEVSCHI, BODNARAS, și ceilalți doi, în total nouă. I-am băgat vină că i-a spus Dlui Lt. deoarece ni s'au închis geamurile. Așa a făcut și cu uitatul pela celule, de ni s'au pus ochelari, percheziție, etc. și mă bănuia pe mine că am spus la direcțiune.

Dacă mă înapoez dela proces, să îi scriu cu săpunul pe perete, câți ani am luat, muncă silnică sau corecțională, și nu " și dacă Dl.STERE e procurorul Republicei. Un "n", în cazul că nu e, ca să știe și el, în cazul că nu ne mai vedem.

În ce privește declarația sa, așteaptă cu emoție rezultatul, să vadă ce efect a avut, și mai are de făcut unele completări, în ce privește întărirea sectorului particular, de către LUCA.

Are emoție că îarăși anchetarea sa poate să înceapă în timpul nopții, și simte că nu mai poate rezista mult.

Ii va fi foarte greu singur, dar poate că îi va aduce iarăși pe cineva, din cei arestați cu ocazia de 1 Mai. Speră că ne vom mai întâlni, pe șantier, sau poate la Aiud; va urmări să vadă ce s'a întâmplat cu mine. Ii este teamă că va dura ani de zile cazul lor, ca și al lui PATRASCANU, și îl distruge lipsa de ocupație. S'a scârbit pur și simplu și va face tot posibilul ca să vorbească cu Dl. Lt. Maj. ca să termine odată, deoarece în felul acesta nu mai merge. De când cu Ministerul Securității și hrana s'a slăbit, nu a mai apărut nici slănină, s'a introdus o nouă politică!!

Drept care dau prezenta declarație, de bună voie.

4 Mai 1953

ss. TRANDAFIR D. IOAN

2 ex./E.M.

101-31

Handwritten initials/signature in blue ink.

Handwritten checkmark in blue ink.

Handwritten initials 'UC' in blue ink.

DECLARAȚIE

=====

Subsemnatul deținut TRANDAFIR D. IOAN, declar următoarele referitor la deținutul EIDLITZ ZOLTAN; In chestiunea lui LAZAROVICI mi-a spus că acesta a simulat nebunia în acelaș timp cu nevastă-sa și acest lucru pare destul de curios. Crede că a fost intervenția medicului respectiv (momentan nu poate preciza concret), care în legătură cu LUCA au recurs la această chestiune. LAZAROVICI era bănuț de spionaj și LUCA l-a susținut; iar la înapoerea sa i-a dat serviciu la Cooperație ca director. EIDLITZ spune că a prins o convorbire telefonică între omul lui LAZAROVICI și LUCA din care a dedus că mare motiv nu are LAZAROVICI și va fi pus în libertate, iar omul respectiv a primit bani și serviciu dela LUCA.

Handwritten note in blue ink: "unde este ... este ... ?" with an arrow pointing to the text above.

Vrea să pună pe seama lui LUCA că a aranjat această chestiune, întrucât LAZAROVICI chiar dacă nu va recunoaște (și probabil nu a recunoscut, motiv pentru care e presat; i-a auzit țipetele aseară și mașina infernală funcționând), dar dacă el susține că e adevărat, nu va avea ce face. Aseară a scăpat ca prin mine de bătaie, deoarece nu gândise că va întrebat asupra lui LAZAROVICI și nu aranjase nimic cum să vorbească. A cerut aprobare la ora 5 ca să fie lăsat să se gândească asupra acestei probleme și a ticluit-o așa cum am arătat mai sus. Ii este frică de bătaie, dar speră că terminând în bune condițiuni cu problema lui LAZAROVICI, problemă care angrenează atât pe LUCA cât pe ANA dar mai ales pe TBOHARI, își vor da seama anchetatorii că nu mai are nimic, cu toate că i se impută că mai are unele rezerve. A ținut foarte mult la LUCA, mai mult ca la băeții lui și i-a fost foarte greu să se hotărască să vorbească contra lui.

Handwritten note in blue ink: "nu trebuie să ... timp de gândit"

Tot referitor la LUCA mi-a spus că a avut deaface cu trei medici; unul a scris o carte despre cosmopolitism și prima pagină a dedicat-o lui LUCA, dela care a primit un premiu.

././.

102
32

Despre cel cu penicilina și despre altul care spunea că va scoate un produs superior auromicinei. Acesta a primit și bani dela LUCA, dar a fost în fond un farsor, a dispărut cu bani, cu tot. Mi-a mai vorbit de D.R.IOANITESCO, fost prim ministru radical, care a avut o cooperativă viticolă, cea mai mare pe țară, a venit la Ministerul de Finanțe, a depus niște cereri și a rezolvat favorabil chestiunea cooperativei în legătură cu LUCA; iar el l-a trimis la CRAIU, care după câte știe l-a servit.

IOANITESCO scrisese o carte de sociologie și era profesor universitar de sociologie, destul de prost pregătit, slab ca element și profesor, însă înfipt și obraznic.

Referitor la pază, în momentul când i s'a făcut observație că doarme, n'a vrut să recunoască, apoi s'a exprimat că pe astfel de oameni i-ar spânzura de coae.

EIDLITZ pare convins că a aranjat toate problemele, cu LAZAROVICI crede că a terminat cu lista, dacă nu va fi vorba despre altă listă; misiuni speciale primite dela LUCA, a spus destule, ar mai fi chestia HERLICH dar aceasta e rahat. În definitiv le-a aranjat pe toate așa cum a aranjat-o și pe cea cu ferul.

Pe deoparte spune că nu poate să inventeze, pe dealta ticlueste și pune pe socoteala altora problema și fapte care în nici-un caz nu lezează persoana sa. A fost un simplu observator, dar când i-am spus că a fost cam o coadă de topor a lui LUCA, nu a tăgăduit. Are speranță că totuși va fi nevoie de el la proces și că va scăpa în condițiuni mai ușoare, dacă reușește să dea răspuns la toate problemele.

13 Mai 1953

ss.TRANDAFIR D.IOAN

2 ex./E.M.

Salvata fiata
dupa 4 clase 1931

R E F E R A T

Interogat DUMITRU CHELERNAN, născut la 10 Decembrie 1901, în com. Chirutnea județul Cahul, fiul lui Mihai decedat și al Sofiei, fost învățător în comuna Cărpineanca județul Lăpușna, șters din controalele armatei deoarece a suferit o pedeapsă mai mare de 2 ani, bulgar, supus român, fără domiciliu; numitul a făcut următoarea declarațiune :

În liceu la Comrad în 1920, a cunoscut pe SAVA GAVRILUK din comuna Paris-Cetatea Albă, care în vara anului 1920 a plecat în Rusia unde se găsește și astăzi și unde este în serviciul G.P.U.-ului la Tiraspol.

În primăvara anului 1921, a fost chemat în comuna Chirsova-Tighina, de un frate al numitului SAVA GAVRILUK, cu care ocaziune acesta i-a arătat o carte de membru, prin care dovedea că face parte din PARTIDUL COMUNIST RUS secția externă și un mandat din partea Zacordat-ului, cum că este însărcinat cu munca subversivă în Basarabia.-

După aceasta, SAVA GAVRILUK i-a făcut cunoscut că scopul venirii în Basarabia era să găsească oameni de încredere la care să depoziteze arme, munițiuni în vederea unei revoluții în Basarabia (de exemplu Tatar Bunar).-

După ce SAVA GAVRILUK a găsit mai mulți oameni la care să depoziteze arme, a spus că se întoarce în Rusia, iar CHELERNAN i-a cerut să-l ia și pe dânsul, ceea ce GAVRILUK a primit,- după care au mers împreună până la Tighina, la casa lui HODOVANSCHI, unde era IAFCA, iar a doua zi au trecut pe la Chițkani și au mers la o casă situată pe malul Nistrului, unde locuia o femeie care nu-și amintește cum se numește și unde GAVRILUK a făcut semnalări cu o lampă electrică.-

Dela Tighina, în drum spre Nistru, numiții au întâlnit pe NICOLOF și încă un necunoscut cu care au mers împreună până la casa dela malul Nistrului, de unde s'au făcut semnalizările.-

Cu ajutorul unei bărci venită dela malul rusesc, au trecut Nistrul descinzând la Zacordatul din Tiraspol, unde au rămas câteva zile și aci, după îndemnul unui anume STARI, conducătorul Zacordatului, a primit să lucreze împreună cu SAVA GAVRILUK, după care ambii au fost trimiși la Odesa, la Centrala Zacordatului, unde s'au prezentat numitului GRUNSTEIN, evreu din Bălți, care era conducător și care le-a spus că tratatul de pace prin care s'a anexat Basarabia României este injust și că rolul tineretului este să meargă la sate în Basarabia, să facă propagandă printre țărani pentru eliberarea Basarabiei și în acest scop să-i organizeze.

După vreo lo zile, DUMITRU CHELIERMAN și cu SAVA GAVRILUK au fost trimiși la Tiraspol, de unde STARI dela Zacordat, după ce le-a dat bani, aproximativ 20.000 lei, i-a trecut cu barca în Basarabia, la acelaș punct pe unde trecuse la plecare și de unde au mers la Tighina, și de aci la Kirsova, unde locuia DOMITIE GAVRILUK, fiul lui SAVA.-

Aci au ținut toți trei o consfătuire, la care au hotărât să procedeze la organizarea țăranilor, în următorul mod: DUMITRU CHELIERMAN să organizeze țăranii din comunele Chirutnea, Comrad și Ferapontievo, iar cu ajutorul foștilor colegi de liceu, vor încerca organizarea țăranilor și din alte comune.-

Cu toate că n'au reușit să alcătuiască nicio organizațiune, totuși numiții S.GAVRILUK și D.CHELIERMAN au făcut un raport de activitatea desfășurată, cu care raport a plecat la Odesa SAVA GAVRILUK, spre a-l preda lui GRUNSTEIN la Zacordat.-

Prin Iunie 1921, SAVA GAVRILUK s'a întors din Rusia și cu ajutorul unui țăran căruțaș, a adus la un țăran care se numește PORC GRAS, în comuna Comrad, două mitraliere, mai multe grenade, cartușe, dinamită, piroxilină, câteva arme, care în Septembrie 1921 au fost găsite de autoritățile din Basarabia.-

În cursul verei anului 1921, numitul D.CHELIERMAN, împreună cu SAVA GAVRILUK, conform instrucțiunilor primite dela Zacordat, că pentru nevoile organizațiilor comuniste și a membrilor ei, dreptul de proprietate nu există, au săvârșit două tentative de furt, una în comuna Kirsova, la un bogătaș și alta la Primăria și Percepția din Kirutnea.-

Pentru aceste fapte a fost judecat și achitat.

După aceste încercări nereușite, numitul D.CHELERMAN și SAVA GAVRILIUUK, potrivit instrucțiunilor aduse de acesta din urmă din Rusia, de a se săvârși atentate împotriva trenurilor cu munițiuni, s'au consfățuit cum să săvârșescă un asemenea atentat.-

Cum podurile mari de cale ferată erau păzite, au hotărât să mineze un pod mai mic dintre comunele Ceadar Lunga și Kiriutca.

În acest scop numiții DUMITRU CHELERMAN și SAVA GAVRILIUUK cu materialul explosibil (piroxilina) adusă de SAVA din Rusia, au minat șina de sub podul de cale ferată dintre comunele mai sus menționate - apoi după ce au aprins fitilul Bickford, s'au depărtat la o distanță de 200 metri, de unde după vreo 5 minute au auzit o detunătură puternică; în urmă au plecat împreună în comuna Kirsova, unde locuia "gazda" NICHITA PSENINIUK, care trecuse pe SAVA GAVRILIUUK Nistrul, când s'a întors din Rusia. Aci au ținut o consfătuire, cu care ocaziune au hotărât : DUMITRU CHELERMAN rămâne să fie trecut în Rusia de către NICHITA, iar SAVA GAVRILIUUK pleacă spre a trece pe la Cetatea Albă, aceasta spre a nu fi arestați ambii.-

Pe când numiții DUMITRU CHELERMAN și NICHITA PSENINIUK mergeau spre Tighina, au fost arestați de o patrulă de jandarmi, care i-a înaintat Brigăzii de Siguranță Tighina, unde fiind cercetați s'a stabilit că DUMITRU CHELERMAN este autorul atentatului de cale ferată de la podul mai sus menționat.-

Judecat de Consiliul de Răsboiu al Corpului III Armată, a fost condamnat la 5 ani închisoare; făcând apoi recurs, i s'a redus pedeapsa la 2 ani și nouă luni, pe care a executat-o la Închisoarea Centrală din Chișinău, Cernăuți, Craiova și Doftana.-

În Octombrie 1925, terminând de executat pedeapsa, a fost eliberat și trimis pentru plasare prin Brigada de Siguranță Cetatea Albă, cu toate că suferise o condamnare.- Cu toate că suferise o condamnare, în urma cererii făcute Revisoratului Scolar din Tighina, DUMITRU CHELERMAN în 1925 a fost numit învățător în cătunul Cărpineanca - Jud.Lăpșna, post pe care l-a ocupat până în Septembrie 1926, când a fost îndepărtat pentru faptul că suferise condamnarea.-

Prin luna Septembrie 1926, DUMITRU CHELIERMAN a întâlnit la Chişinău pe ENTA KIGHEL, pe care o cunoştea încă de când era închis la Doftana, unde numita venea de aducea alimente deţinuţilor politici şi căreia i-a cerut să-i facă legătura cu cineva din Partidul Comunist.-

ENTA KIGHEL i-a făcut legătura cu OLGA VOICOVA, care la rândul-i i-a făcut legătura cu IVAN TRACENKO, cu care întâlnindu-se, după ce i-a făcut cunoscut faptul pentru care fusese condamnat, şi-a exprimat dorinţa să lucreze în Partid, la care IVAN TRACENKO i-a răspuns că-l primeşte şi va avea legătură numai cu dânsul.-

Menţionăm faptul că DUMITRU CHELIERMAN a fost secretarul sindicatului croitorilor din Chişinău, până în Iulie 1926.-

Prima însărcinare dată lui DUMITRU CHELIERMAN a fost să alcătuiască un referat despre atitudinea ce trebuie să aibă UNIUNEA TINERETULUI COMUNIST faţă de Partidul Naţional Tărănesc şi dacă este posibilă o conlucrare cu aripa stângă a acestui partid.-

Mai târziu, prin luna Decembrie 1926, IVAN TRACENKO a prezentat pe DUMITRU CHELIERMAN, numitului CONSTANTIN SARBU zis PAVEL, spre a lucra în grupa de sub conducerea acestuia, din care mai făceau parte: OLGA VOICOVA, ELIZA MENDELBRUN, care acum se găsesc la Chişinău şi IVAN TRACENKO, care reprezintă aici Comitetul Regional al Partidului Comunist dela Chişinău, care atunci se compunea din următorii: CONSTANTIN SARBU, GUDIS LEIBA şi IVAN TRACENKO.-

Prin luna Mai-Iunie 1927, activitatea grupului se mărginea la discuţiuni împotriva Comitetului Regional şi Central al Partidului Comunist Român, care atunci se compunea din următorii :

- 1.- KOBLOS EIEK
- 2.- MARCEL PAUKER
- 3.- FABIAN DAVID
- 4.- SOLOMON SCHEIN
- 5.- ALEXANDRU DOBROGEANU GHEREA
- 6.- BORIS STEFANOV
- 7.- ION CLOTAN
- 8.- IMRE PETRE zis BUMBU

Prin luna Mai 1927, CONSTANTIN SARBU a pus în legătură pe DUMITRU CHELIERMAN cu JURA GANEV, care fusese cooptat în Partidul Comunist, al cărui comitet aproape în întregime era fugit în străinătate.-

Pe la sfârșitul lunii Mai 1927, a venit la Chișinău ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, delegat al Comitetului Central al Partidului Comunist și a avut loc o consfătuire între acesta, CONSTANTIN SARBU și DUMITRU CHELIERMAN, cu care ocaziune a fost demis Comitetul Regional al Partidului Comunist Basarabean, iar în locu-i a fost numit un altul, format din următorii: ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, CONSTANTIN SARBU zis PAVEL și DUMITRU CHELIERMAN zis MITEA, distribuindu-și atribuțiile după cum urmează :

- 1.- CONSTANTIN SARBU zis PAVEL secretar.
- 2.- ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, tehnic și om de legătură cu Comitetul Central al Partidului Comunist.
- 3.- DUMITRU CHELIERMAN zis MITEA conducătorul organizațiilor comuniste din Chișinău.-

În vederea începerii acțiunii (Iunie 1927), numitul DUMITRU CHELIERMAN a venit la București, împreună cu ALEXANDRU PETRENKO, spre a lua înțelegere cu Comitetul Central al Partidului Comunist Român.-

În București a găzduit pe str. Fulgului, la secretara Ligii Culturale Evrești, anume HAIA, care le-a făcut legătura cu SOLOMON SCHEIN și IMRE PETRE zis BUMBU, care făceau parte din Comitetul Central al Partidului Comunist Român și dela care au primit instrucțiuni de modul cum să activeze, iar PETRENKO a fost însărcinat să scoată o gazetă în Basarabia, în care scop trebuia să meargă la Balta, spre a rezolva chestiunea cu Comitetul Regional al Republicii Moldovenești.-

Tot atunci SOLOMON SCHEIN a spus că s'a pierdut legătura cu organizația "Uniunea Țăranilor Revoluționari din Basarabia" și a dat mai multe adrese, între care și la Selioglu, numiților PETRENKO, CHELIERMAN, spunându-le să facă de urgență legătura cu organizațiile țăranilor revoluționari și să le conducă activitatea.-

Numiții DUMITRU CHELIERMAN și ALEXANDRU PETRENKO au rămas în București vreo 3 zile, după care au plecat la Chișinău, unde au ținut o ședință, la care a participat și CONSTANTIN SARBU, cu care ocaziune acesta a fost destinat pentru reorganizarea Uniunii Țăranilor Revoluționari din Sudul Basarabiei (Selioglu).-

După aceasta CONSTANTIN SARBU a plecat la Selioglu, unde a luat contact cu un anume STOIANOF, înțelegându-se cum

să se facă legătura în viitor și cum să se reînceapă activitatea.-

Intrucât se apropiau alegerile generale, ALEXANDRU PETRENKO a plecat la București, spre a lua contact cu SOLOMON SCHEIN din Comitetul Central al Partidului Comunist, cu scopul de a primi instrucțiuni, iar după câteva zile s'a întors la Chișinău, cu suma de 20.000 lei în mărci, precum și instrucțiuni de modul cum să participe organizațiile comuniste în alegeri.-

Banii au fost predați numitului ION FURTUNA, care era prezidentul Blocului Muncitoresc Tărănesc.-

Prin luna Iulie 1927, DUMITRU CHELERMAN a fost arestat de Siguranța Chișinău, fără vreo vină vădită și trimis în judecata Consiliului de Războiu al Corpului III Armată, unde a rămas vreo 20 zile, apoi a fost pus în libertate, fără a i se deschide acțiune publică.-

În prima jumătate a lunii August 1927, DUMITRU CHELERMAN a luat contact cu CONSTANTIN SARBU, prin SMIL POLEAK, care i-a spus că PETRENKO este în Rusia, iar DUMITRU CHELERMAN să stea în rezervă vreo lună de zile, întrucât fiind cunoscut de autorități, se poate să fie urmărit și astfel să se dea de urma întregii organizații.-

Potrivit înțelegerii, DUMITRU CHELERMAN a plecat la familie, în comuna Chirutnea, de unde s'a întors la Chișinău în primele zile ale lunii Septembrie 1927 și a luat contact cu CONSTANTIN SARBU și ALEXANDRU PETRENKO, care se întorsese din Republica Moldovenească, unde tipărise și de unde adusese 500 de exemplare din gazeta "Krasnoe Snamea" - Steagul Roșu - pe care le-a răspândit organizațiilor comuniste din Basarabia prin SMIL POLEAK.-

După aceasta, DUMITRU CHELERMAN împreună cu CONSTANTIN SARBU au pregătit materialul pentru numărul viitor (2) al gazetei "Krasnoe Snamea" - Steagul Roșu - pe care l-a predat lui ALEXANDRU PETRENKO, care a plecat cu acest material în Rusia, spre a-l tipări.-

După aceasta, DUMITRU CHELERMAN în calitate de membru în Comitetul Regional al Partidului Comunist din Basarabia, a fost însărcinat cu conducerea grevei brutarilor din Chișinău

Pe la sfârșitul lunii Octombrie 1927, PETRENKO a venit din Rusia cu Nr.2 din gazeta "Steagul Roșu", pe care deasemeni a împărțit-o printre membrii organizației comuniste din Chișinău și țărani, din Sudul Basarabiei, între care și celor

dela Selioglu, prin acelaș SMIL POLEAK, iar pe la începutul
lunei Noembrie 1927, numitul ALEXANDRU PETRENKO a plecat la
București, spre a prezenta raportul Comitetului Central al
Partidului Comunist.-

În timp ce PETRENKO se găsea în București, au venit
și ceilalți membri ai comitetelor regionale ale Partidului
Comunist și au ținut o consfătuire, cu care ocaziune s'a
hotărât să se convoace o Conferință a Plenului Comitetului
Central al Partidului Comunist Român și membrii Biroului
Politic, care funcționa la Viena, spre a se stabili linia
de conduită a Partidului, întrucât în acel timp se ivise o
divergență între membrii Partidului Comunist aflați în țară
și cei fugiți în străinătate.-

La acea epocă, Comitetul Central al Partidului Comu-
nist se compunea din următorii :

- 1.- KOBLOS ELEK zis BALTAZAR
- 2.- SOLOMON SCHEIN
- 3.- IMRE PETRE zis BUMBU
- 4.- MARCEL PAUKER zis BURGHEZU
- 5.- DAVID FABIAN
- 6.- ALEXANDRU DOBROGEANU GHIEREA
- 7.- BORIS STEFANOV
- 8.- ION CLOTAN zis TANK
- 9.- TIMOFTEI MARIN
- 10.- FORIS ISTVAN

Biroul Politic aflat la Viena, se compunea din
următorii :

- 1.- KOBLOS ELEK
- 2.- MARCEL PAUKER și
- 3.- DAVID FINCHELSTEIN zis FABIAN

Întors la Chișinău, ALEXANDRU PETRENKO, la o întâl-
nire la care a participat și CONSTANTIN SARBU, i-a pus în curent
cu rezultatul Conferinței dela București.

În acest timp, CONSTANTIN SARBU mergea în mod regulat
în Sudul Basarabiei și la Selioglu, unde lua contact cu or-
ganizațiile revoluționare țărănești, ce funcționau în acea
regiune.-

Prin luna Decembrie 1927, comitetul regional al Par-
tidului Comunist din Basarabia, care se compunea din C-TIN
SARBU, ALEXANDRU PETRENKO și DUMITRU CHELBERMAN, a ținut o
ședință la care CONSTANTIN SARBU le-a făcut cunoscut că a
organizat comitete de țărani în Sudul Basarabiei, dar că ță-
rarii refuză să facă propagandă mai departe, având convinge-
rea că numai prin forță (răscoală) se poate schimba starea

de lucruri și cereau să fie înarmați.-

Atunci SARBU CONSTANTIN a făcut instrucțiuni scrise, prin care cerea comitetului țărănesc revoluționar dela Selioglu, să-i facă o statistică de ce armament posedă.-

La o altă consfătuire ținută tot în luna Decembrie 1927, între numiții C-TIN SARBU, DUMITRU CHELERMAN și ALEXANDRU PETRENKO, au hotărât înființarea unui comitet local al Partidului Comunist la Chișinău și au fost desemnați următorii :

- 1.- DUMITRU CHELERMAN zis NAE,
- 2.- VOLF ZISLES zis V.V., evreu basarabean, de fel din Chișinău, fost implicat în complotul descoperit la Galați în 1925 și

- 3.- ION FURTUNA, metalurgist din Chișinău.-

Pe la sfârșitul lunei Decembrie 1927, numitul DUMITRU CHELERMAN a fost arestat de Siguranța din Chișinău, fiind bănuit că a răspândit Nr.2 din ziarul "Steagul Roșu".-

A fost ținut arestat 3 săptămâni, după care neputându-se face dovada vinovăției, a fost trimis la urmă în Chirutnea.-

A rămas acasă până în luna Aprilie 1928, fără să aibă vreun contact cu foștii tovarăși, iar prin luna Aprilie a fost ridicat de Postul de Jandarmi și trimis Cercului de Recrutare din Cahul, care l-a trimis la Reg.24 Infanterie din Tecuci, unde a fost închis, fiind considerat nesupus la încorporare.-

Profitând de faptul că sentinela nu era atentă, în momentul când fusese scos în curtea regimentului, DUMITRU CHELERMAN a fugit ducându-se la Chișinău, unde după câteva zile s'a dus acasă la C-TIN SARBU în str.Reni și acesta l-a îndemnat să se întoarcă la Regiment.-

DUMITRU CHELERMAN a mai rămas la Chișinău până la finele lunei Iulie 1928, când s'a prezentat la Regimentul 24 Infanterie Tecuci, unde a fost reținut până în Mai 1929, deși fusese condamnat la o pedeapsă mai mare ca 2 ani și ca atare era nedemn să fie soldat.-

În timp cât a fost la Regiment, nu a avut nicio legătură cu comuniștii, deoarece la Tecuci nu erau organizați, iar cu SARBU nu avea corespondență, din motive de prudență.-

În luna Mai 1929, după îndeplinirea formalităților

de ștergere din controalele armatei, DUMITRU CHELIERMAN a fost lăsat la vatră și a plecat acasă în com.Chirutnea, unde a rămas vreo 10 zile, după care a plecat la Chișinău, unde a aflat de arestarea lui SARBU și descoperirea organizațiilor revoluționare din Sudul Basarabiei.-

La Chișinău Va luat contact cu VOLF ZISLES zis V.V. căruia i-a cerut legătura cu comitetul regional al Partidului Comunist din Basarabia și care la rândul-i i-a făcut legătura cu un anume VLADIMIR (nume conspirativ), care avea următoarele semnalmente: evreu din Basarabia, etatea 24-27 ani, scurt, corpolență mijlocie, părul negru, ochii negri, fața prelungă, brun, mustața - barba rade, de profesiune pare să fie funcționar.-

Acesta i-a făcut cunoscut că la Chișinău nu există comitet regional și că pentru rezolvarea situației lui CHELIERMAN, va pleca la București.-

După câteva zile, VLADIMIR s'a întors la Chișinău și i-a spus lui CHELIERMAN să plece la București, unde va avea legătură cu Comitetul Central.-

În București, potrivit instrucțiunilor primite, a luat contact pe str.Maramureș cu SMIL POLEAK, care la rândul-i la pus în legătură cu JURA GANEV, care i-a spus să rămâie în București, să păstreze legătura cu dânsul și cu omul ce-i va destina.-

Rămas în București, DUMITRU CHELIERMAN a primit dela GANEV aproximativ peste 2.000 lei și a domiciliat într'o casă mobilată, peste drum de Gara de Nord.-

După câteva zile, chemat la întâlnire, DUMITRU CHELIERMAN a luat contact cu JURA GANEV și DORI GOLDSTEIN, care deasemeni i-a spus că va rămâne în București și va fi însărcinat cu conducerea Tineretului Comunist.-

După aceasta DUMITRU CHELIERMAN s'a stabilit în București pe str.Nerva Traian Nr.42 sau 44 și era însărcinat cu traducerea materialului de propagandă comunistă din limba rusă în limba română.-

În București avea legături cu JURA GANEV, dela care primea lunar 5.000 lei.-

În această epocă DUMITRU CHELIERMAN a aflat dela DORI GOLDSTEIN că în luna August 1928, a avut loc la Harcov un congres al conducătorilor organizațiilor comuniste din țară, sub președinția unui delegat al KOMINTERNULUI, cu care ocaziune s'a ales un comitet compus din următorii :

- 1.- LUKA LASLO zis TRAIAN zis CHERASCU
- 2.- STRUL ITIC zis DORI GOLDSTEIN zis RUDOLF, secretar organizator.
- 3.- HOLOSTENKO VITALI zis BARBU zis FLOREA zis PETRUIESCU, secretar politic.
- 4.- ALEXANDRU NICOLSCHI zis SASA PETRENKO zis MIHAI.
- 5.- MIHAIL PANESCU zis RADU
- 6.- MATHIAS PETRE din Arad
- 7.- IOAN CLOTAN zis TANK
- 8.- SOCS IOSEF
- 9.- NINESCU, tâmplat din Constanța.
- 10.- IMRE ALADAR.

Prin luna Iunie 1929, JURA GANEV a trimis pe DUMITRU CHELERMAN, împreună cu un anume ROMANUL la Chișinău, spre a-i face legătura cu numitul VLADIMIR zis VICTOR (nume conspirativ), care făcea parte din Comitetul Regional al Partidului Comunist Basarabean.-

Despre ROMANUL, numitul DUMITRU CHELERMAN dă următoarele amănunte :

Prin Ianuarie 1921, pe când era la KOMINTERN, verificând registrul emigranților politici, a aflat că ROMANUL zis BASARABEANUL este de fapt un anume PARVULESCU, român din vechiul regat, se crede că este din Iași, dezertor din armata română în 1917-1918, când a fugit în Rusia.-

Semnalmentele lui sunt: 32-36 ani, statura mijlocie, corpulent, greciu, părul castaniu închis, ochii căprui, frunte lată, nasul neregulat, obrazul oval, pomeții obrazului dezvoltati, capul puțin turtit, vorbește domol și repetă cuvintele.-

DUMITRU CHELERMAN a plecat cu ROMANUL la Chișinău, unde l-a pus în legătură cu VLADIMIR din Comitetul Regional al Partidului Comunist Basarabean.

În Iunie 1929, Comitetul Regional al Basarabiei se compune din următorii :

- 1/ PARVULESCU zis ROMANU zis BASARABEANU - secretar
- 2/ VOLF ZISIES zis V.V., fost implicat în complotul descoperit la Galați în 1925.
- 3/ NICOLAE GOLUP din Chișinău, metalurgist.
- 4/ VLADIMIR zis VICTOR (nume conspirativ) evreu basarabean, de 24-26 ani, scurt, corpolența mijlocie, părul negru, ochii negri, brunet, ras.

După întoarcerea dela Chișinău, DUMITRU CHELERMAN a fost trimis de JURA GANEV la Iași, spre a lua contact cu NEIMAN LEIBOVICI, cu care să ia înțelegere asupra gazetei comuniste ce se scotea la Iași și să-i dea instrucțiuni privitor la organizare.-

La acea epocă Comitetul Partidului Comunist din Iași se compunea din SAMI MOSCOVICI, LERNER cismar și NEIMAN LEIBOVICI.-

Intors din Iași, DUMITRU CHELIERMAN a fost trimis tot de GANEV la Cernăuți, spre a lua contact cu SIMION GALITZKI, să examineze situația Partidului Comunist din localitate și să procedeze la reorganizare.-

La Cernăuți a găsit un comitet compus din următorii: GALITZKI, STASCIUK și KATZ croitor din Tineretul Comunist.-

În primele zile ale lunii August 1929, JURA GANEV a făcut cunoscut lui DUMITRU CHELIERMAN că să se pregătească, întrucât a doua zi va fi congresul tineretului, în scopul reorganizării și alegerii unui nou comitet, care să adopte linia de conduită fixată de Congresul al IV-lea al Partidului Comunist Român ținut la Harcov în August 1928.-

La acea epocă, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist se compunea din următorii :

- 1.- SIMO IULIU zis GHIULA zis WILLY din Târgu Mureș, trăește cu curiera PIRI ABRAHAM.
- 2.- ISRAIL ZUCHERMAN zis MAX.
- 3.- SEIVA AVERBUCH zisă TILLI soția lui DORI GOLDSTEIN
- 4.- BIRTAS GABOR zis COSTICA din Baia Mare.
- 5.- DOMO, funcționar din Oradea Mare.
- 6.- PARASCHIVA ABRAHAM zisă PIRI din Târgu Mureș.
- 7.- Un miner din Valea Jiului, 18-20 ani.
- 8.- STEFAN FODOR - Brașov.
- 9.- MARIN cismar din Bazargic, 25-27 ani, statură mijlocie, slab, ochii verzui, părul castaniu.
- 10.- BERCU MEISBUCH zis BUZEA din București.
- 11.- NICU MORARU, nuncitor la o rafinărie din Floești, 27 ani, statură mijlocie, bine făcut, păr negru, ochi negri, șaten.
- 12.- HUNA, țesător din Iași.
- 13.- TICHIER, evreu din Cernăuți, țesător, 22 ani, mărunt, gras, ochii mari albaștri, păr blond.
- 14.- ALEXE CISMĂH zis GIEB - Chișinău.
- 15.- DUMITRU CHELIERMAN, sub pseudonimul "omul Partidului Comunist", ceea ce era de fapt.
- 16.- DORI GOLDSTEIN zis ALBERT zis RUDOLF, delegat al Partidului Comunist.-
- 17.- BURACH KAHANE, delegat al M.O.P.R.

18.- CIOBANU din Galați, cismar sau tâmplar, 25 ani, statura mijlocie, bine făcut, părul castaniu, ochii albaștri.

Congresul Tineretului Comunist la care au participat cei mai sus menționați, s'a ținut în București, în cursul lunii August 1929, într'o casă pe str. Pleșoianu, angajată de JURA GANEV și îngrijită de una anume ETTI, evreică din Basarabia, de ani 35, statura mijlocie, slabă, ochii căprui, părul castaniu închis.

La acest congres s'a discutat despre reorganizarea Tineretului Comunist, activitatea ce urmează să desfășoare tineretul în sindicatele unitare și ajutorul roșu, apoi a fost ales următorul comitet central al Uniunii Tineretului Comunist :

- 1.- DUMITRU CHELIERMAN zis NAE, sub numele de "omul Partidului" - secretar.
- 2.- BIRTAS GABOR zis COSTICA din Baia Mare.
- 3.- LASLO ARADI zis VASILE, țesător în București.
- 4.- SEIVA AVERBUCH zisă ELLI, - aceștia formau biroul.

Au mai fost însă aleși :

- 5.- ALEXE CISMAR zis GIEB pentru Basarabia.
- 6.- SIMO IULIU zis GHIUIA zis WILLY din Târgu Mureș.
- 7.- HUNA - țesător din Iași.
- 8.- ISRAIL ZUCHERMAN zis MAX.
- 9.- LASLO ARADI zis VASILE - București.
- 10.- NICOLAE MORARU zis NICU, muncitor la o rafinărie din Ploești.

Au rămas libere în comitet, pentru completare mai târziu, două locuri și anume :

Unul pentru Bucovina și unul pentru Dobrogea.

Mai târziu, în 1930, a fost cooptat în comitet

MISCOVITZ zis FRITZ, funcționar din Baia Mare.

În afară de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist în București, înainte de Congres, funcționa un comitet local compus din următorii :

- 1.- BERCU WEISBUCH zis BUZEA.
- 2.- ESTERA RADOSOVETZKAIA
- 3.- SIMION FUX și
- 4.- GOLDBERGER MIKLOS, ambii activau în Sindicatele Unitare din partea Uniunii Tineretului Comunist.

Cu ocaziunea Congresului, DUMITRU CHELIERMAN a luat

înțelegere cu BIRTAS GABOR, ca toată corespondența ce urma să primească de la W.E.B. (West Europenische Biuro) din Berlin Waldemarstrasse Nr.67, unde funcționa un anume KURT PETERSOHN, să fie trimisă în București pe următoarele adrese:

1.- În str. Lipsșani Nr.91, la salonul de mode Douschi, unde se găsea o anume ITKA - IDA - ITA, ungară din Transilvania.

2.- În str. Bărăției Nr.3, la un croitor evreu din Transilvania, anume ROZENBERG.

3.- În Calea Călărașilor Nr.26, la FANI CATAP.

Potrivit alegerei făcute la Congresul ținut în August 1929, DUMITRU CHELIERMAN îndeplinea funcțiunea de secretar al Uniunii Tineretului Comunist, pentru care primea suma de 6.000 lei lunar, prin PETREBKO sau DORI GOLDSTEIN, iar cheltuielile Uniunii Tineretului Comunist (gazete, transport, material de propagandă), primea aproximativ 30.000 lei lunar.

În această sumă intra și fondurile ce primea Uniunea Tineretului Comunist din partea Partidului Comunist, prin aceleași persoane.-

După Congres, la una din întâlnirile pe care le-a avut cu JURA GANEV, DUMITRU CHELIERMAN și-a exprimat mulțumirea de membrii aleși în Uniunea Tineretului Comunist.-

Atunci JURA GANEV a spus că dacă ar fi în țară SIMION, care este foarte energic, i l-ar da pe acesta, dar SIMION a trebuit să fie expedit din țară, în urma descoperirii organizațiilor comuniste din Sudul Basarabiei (Selioglu).-

DUMITRU CHELIERMAN declară că nu cunoaște pe SIMION și că nu l-a văzut niciodată, însă prin anul 1927, a auzit de la SARBU că un anume VINOGRADOV conduce organizația țăranilor revoluționari din Basarabia.-

Intemeiat pe aceasta, DUMITRU CHELIERMAN crede că SIMION este una și aceeași persoană cu VINOGRADOV.-

În cursul luni August 1929, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, a delegat pe DUMITRU CHELIERMAN să-l reprezinte în Biroul Politic al Partidului Comunist, iar Partidul Comunist delegase pe DORI GOLDSTEIN să-l reprezinte în Uniunea Tineretului Comunist.-

După aceasta, numiții DUMITRU CHELIERMAN, BIRTAS GABOR și LASLO ARADI, care făceau parte din Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, au ținut o ședință la care au hotărât ca DUMITRU CHELIERMAN să viziteze organizațiile din

46

țară, să examineze situațiunea și să pregătească conferințele regionale în vederea reorganizării Uniunii Tineretului Comunist.-

În acest scop, DUMITRU CHELERMAN a vizitat orașele: Timișoara, Oradea Mare și Târgu Mureș.

În Timișoara a luat contact cu PARASCHIVA ABRAHAM zisă PIRI.-

În Oradea Mare a luat contact cu DOMO, funcționar, prin mijlocirea unui cismar din str. Stefan Simion Nr.35, iar în Tg.Mureș s'a întâlnit cu MISCOVITZ FRITZ, care lucra la un atelier mecanic în apropiere de Piața Mare.-

După ce DUMITRU CHELERMAN a dat celor mai sus menționați instrucțiuni de modul cum să se organizeze și să activeze, s'a întors la București unde a pus în curent pe LASLO ARADI și pe BIRTAS GABOR de cele constatate în Transilvania, apoi BIRTAS a plecat în Basarabia în acelaș scop.

Prin luna Octombrie 1929, DUMITRU CHELERMAN s'a mutat împreună cu BIRTAS pe str.Nisipari Nr.30, apoi pe str. Aristiția Nr.6, unde era casa conspirativă a numitului ALEX. NICOLSCHI zis SASA PETRENKO, iar dela Aprilie 1930, când a plecat în Rusia, a locuit în str.Ghiță Boiangiu Nr.3 sau 7, împreună cu REZNIC MEER și MIHAIL PANESCU și aci scriau circularele și instrucțiunile ce se trimiteau organizațiilor comuniste din țară.-

În cursul lunii Octombrie 1929, Biroul Politic al Partidului Comunist care se compunea din HOLOSTENKO VITALI zis BARBU zis PETRULESCU, DORI GOLDSTEIN zis RUDOLF, LUKA LASLO zis TRAIAN zis CHIRASCU au provocat o Conferință a plenului comitetului central al Partidului Comunist cu scopul de a se comunica rezoluțiile Plenului al X-lea al Internaționalei a III-a, de a examina situația politică și economică din România, spre a fixa linia de conduită a Partidului Comunist Român.-

Această Conferință s'a ținut în strada unde locuia SUZANA BERES (str.....) zisă FEZERNE zisă LOUISA și ILIE DISLI și au participat următorii: MATHIAS, CSIKI Gh. din Valea Jiului, NINESCU tâmplar din Constanța, GHEORGHE CZABAI, PARVULESCU zis ROMANUL, MARCEL PAUKER zis LUXIMIN, MIHAIL PANESCU zis RADU. DUMITRU CHELERMAN, GALITZCHI din Cernăuți, HEIGHEL IOSEF, ANA ROITMAN zisă ANA RUSCHI.-

La această Conferință s'a hotărât reluarea luptei pentru deschiderea sindicatelor unitare și au fost excluși din Partidul Comunist POPESCU DOREANU, SAMI MARGUELIUS și alții

Cu această ocaziune au fost cooptați în comitetul central al Partidului Comunist numiții: DUMITRU CHELERMAN, GHEORGHE CZABAI, I.CLOTAN zis TANK zis ROTARU și PARVULESCU zis ROMANU, iar MATHIAS a fost cooptat în Biroul Politic al Partidului Comunist.-

După această conferință, de către Biroul Politic mai sus menționat, s'au alcătuit rezoluțiile, cu care au plecat la Moscova, pentru a le supune aprobării KOMINTERN-ului, următoarea delegațiune: JURA GANEV, DORI GOLDSTEIN și LUKA LASLO.-

Prin luna Decembrie 1929, DUMITRU CHELERMAN a fost trimis de HOLOSTENKO VITALI zis BARBU zis PETRULESCU la Cernăuți spre a lua contact cu GAILITZKI, cu scopul de a pregăti împreună Conferința Sindicală, dar CHELERMAN a sosit târziu la Cernăuți, întrucât autoritățile descoperind pe participanți, i-a arestat.-

Intors la București, DUMITRU CHELERMAN a avut legătură cu studentul IANKELOVICI din Ismail, care la rândul său l-a pus în legătură cu PETRENKO, căruia i-a comunicat despre cele întâmplate la Cernăuți, apoi a avut legătură cu JURA GANEV cu care a discutat despre organizarea Conferinței Regionale a Uniunii Tineretului Comunist din Transilvania.-

În primele zile ale lunii Ianuarie 1930, DUMITRU CHELERMAN a plecat la Oradea Mare, unde a avut loc conferința, la o casă despre care nu poate da niciun amănunt și la care au participat: DUMITRU CHELERMAN, DOMO, MISCOVITZ din Tg. Mureș, IOAN CLOTAN zis TANK din partea Partidului Comunist, IOHAN SCHMIDT și alți tineri din Salonta, Marghita, care nu sunt identificați.- În această Conferință a fost numit DOMO ca secretar al Comitetului Regional al Tineretului Comunist din Transilvania.-

Puțin timp după aceasta, au venit din Rusia, LUKA LASLO și DORI GOLDSTEIN, care întâlnindu-se cu CHELERMAN l-a invitat pentru a doua zi la o ședință a Biroului Politic, care a avut loc în str. Vasile Gherghel Nr.79, unde locuia REZNIC MEER și la care ședință au participat :

HOLOSTENKO VITALI zis BARBU zis PETRULESCU, JURA GANEV zis ALEXANDRU, ALEXANDRU NICOLISCHI zis PETRENKO zis SASA, STRUL ITHIC zis DORI GOLDSTEIN zis RUDOLF, DUMITRU CHELERMAN zis NAE, LUKA LASLO zis TRAIAN zis CHERASCU, MATHIAS PETRE din Arad, MIHAIL PANESCU zis RADU.-

48/6

La această ședință, DORI GOLDSTEIN a făcut cunoscut că la KOMINTERN, rezoluțiile plenului au fost modificate și că KOBLOS ELEK care fusese arestat de KOMINTERN, a fost liberat.-

Așunci HOLOSTENKO VITALI zis BARBU zis PETRUIESCU a acuzat pe DORI GOLDSTEIN că la KOMINTERN n'a stăruit îndeajuns asupra vinovăției lui KOBLOS.-

BARBU a propus să fie pusă la vot rezolvarea cazului KOBLOS ELEK în urma raportului făcut de DORI GOLDSTEIN.-

Au votat pentru eliberarea lui KOBLOS ELEK următorii: DORI GOLDSTEIN, DUMITRU CHEIERMAN, LUKA LASLO și MIHAIL PANESCU, care mai târziu formau fracțiunea luxiministă.-

Au votat contra: ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, HOLOSTENKO VITALI zis BARBU, JURA GANEV cu toate că nu avea drept. Aceștia mai târziu formau fracțiunea BARBU.-

Acum, începe lupta în sânul partidului comunist român și apoi fracționarea.-

După această ședință a Biroului Politic, activitatea Partidului Comunist Român era cu totul neînsemnată, datorită luptei fracționiste ce începuse, iar DUMITRU CHEIERMAN continuă să aibă legături cu DORI GOLDSTEIN, BARBU și ALEXANDRU PETRENKO zis SASA.-

Intre 10 și 20 Ianuarie 1930, numiții HOLOSTENKO VITALI și ALEXANDRU PETRENKO au convocat plenul Partidului Comunist Român sub motiv că de trei luni nu ținuse ședința și în vederea alegerilor comunale ce urmau să aibă loc, ședința plenului s'a ținut într'o casă pe str. Aristia Nr.3, unde locuia EPII, despre care s'a vorbit mai sus și au participat următorii: HOLOSTENKO VITALI zis BARBU, DORI GOLDSTEIN zis PETRUIESCU zis RUDOLF, ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, LUKA LASLO zis TRAIAN zis CHERASCU, DUMITRU CHEIERMAN zis NAE, PARVUIESCU zis ROMANU zis BASARABEANU, ION CLOTAN zis TANK, MIHAIL PANESCU zis RADU, GHEORGHE CZABAI zis BUCURESTI, MATHIAS PETRE zis VALEA JIULUI, NINESCU tâmplar din Constanța, ANA ROITMAN zisă RUSCHI, ROZALIA ELBERT, JURA GANEV zis ALEXANDRU.

La această ședință a participat și FORIS ISTVAN sub numele de SIGFRIED, fiind invitat de BARBU și a fost cooptat membru în Comitetul Central al Partidului Comunist Român.-

Tot la această ședință s'a mai hotărât ca Blocul Muncitoresc Tărănesc (organizație politică comunistă fățișă) să nu participe la alegerile județene, ci numai la cele comunale, iar MIHAIL PANESCU zis RADU a fost însărcinat să conducă

mai departe din partea Consiliului General Sindical Unitar, greva ce avea loc la Lemaitre, apoi ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, propunând să se înceapă acte de teroare, a fost considerat oportunist lipsit de principii și a fost combătut de ceilalți participanți.-

Câteva zile mai târziu, DUMITRU CHELERMAN a fost trimis la Chișinău de ALEXANDRU PETRENKO, să ia contact cu ROMANUL (PARVULESCU), cărui urma să-i ducă 25.000 lei, fondurile Comitetului Regional al Partidului Comunist Basarabean.-

La Chișinău, DUMITRU CHELERMAN a întâlnit pe ALEXE CISMAH zis GIEB, care i-a povestit că ALEXANDRU PETRENKO zis SASA i-a dat însărcinarea să organizeze grupe teroriste, în care scop GIEB își procurase câteva revolve.- CHELERMAN a interzis lui GIEB să urmeze această linie și după ce a remis banii lui ROMANUL, DUMITRU CHELERMAN s'a întors la București și a făcut cunoscut numiților M.PANESCU, LUKA LASLO și DORI GOLDSTEIN, care făceau parte din Biroul Politic, propunerea făcută de PETRENKO lui GIEB, de a organiza grupe teroriste și au hotărât să supuie cazul Biroului Politic și să combată linia de conduită a lui PETRENKO.-

La această epocă, activitatea Partidului Comunist și a organizațiilor create de dânsul, era cu totul neînsemnată, căci în afară de câteva manifeste, în puține exemplare, răspândite la intervale destul de mari, agitarea muncitorilor greviști dela Lemaitre și încercarea câtorva demonstrațiuni căzute în ridicol, nu se făcea nimic; doar conferințe și iar conferințe.-

Dar, lupta pentru preponderența în Partidul Comunist se întetea pe zi ce trece, cele două fracțiuni BARBU și LUXIMIN lucrau deja una împotriva celeilalte; astfel numiții HOLOSTENKO VITAI zis BARBU împreună cu ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, FORIS ISTVAN zis SIGFRIED și JURA GANEV, convocase în București, la o ședință pe membrii comitetului central al Partidului Comunist, cu scopul de a-i câștiga de partea lor și pentru a justifica eventual față de KOMINTERN, atitudinea luată împotriva fracțiunii "LUXIMIN".-

La această ședință, care s'a ținut în cursul lunii Martie 1930, au luat parte următorii: HOLOSTENKO VITAI zis BARBU zis PETRULESCU, JURA GANEV, ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, ION CLOTAN zis ROTARU zis TANK, MATHIAS PETRE, ISTVAN FORIS zis SIGFRIED, NINESCU tâmplar din Constanța, ANA

ROITMAN zisă RUSKI, MOISE CUSNIR, PARVULESCU zis ROMANUL, ROZALIA ELBERT care era casieră M.O.P.R.-ului și au hotărât excluderea din Biroul Politic al Partidului Comunist Român a următorilor: LUKA LASLO, MIHAIL PANESCU și DORI GOLDSTEIN, pentru că urmează linia politică de dreapta, iar pe DUMITRU CHELERMAN pentru că în calitate de secretar al Uniunii Tineretului Comunist, a subordonat întreaga organizație în serviciul grupei LUXIMIN.-

La vreo câteva zile după ședință, DUMITRU CHELERMAN având legătură cu ALEXANDRU PETRENKO, acesta i-a făcut cunoscut că a fost exclus din Biroul Politic și i-a cerut să-i predea legătura cu un alt membru al Uniunii Tineretului Comunist, apoi i-a propus că dacă acceptă excluderea numiților LUKA LASLO, MIHAIL PANESCU și DORI GOLDSTEIN și dacă recunoaște Biroul Politic al Partidului Comunist Român în noua formațiune, rămâne mai departe secretarul Uniunii Tineretului Comunist.-

DUMITRU CHELERMAN a respins propunerea făcută de PETRENKO și a provocat o ședință la care au participat: MARCEL PAUKER zis LUXIMIN, MIHAIL PANESCU, LUKA LASLO, DORI GOLDSTEIN și au hotărât să nu recunoască decizia plenului de sub conducerea lui BARBU PETRULESCU și să comunice tuturor organizațiilor din țară că aceasta nu este hotărârea plenului, ci numai a unei fracțiuni și în plus să se comunice aceasta KOMINTERN-ului.-

Potrivit acestor hotărâri, numitul DORI GOLDSTEIN a alcătuit un raport pe care l-a expediat KOMINTERN-ului, prin Berlin, adresa KURT PETERSOHN str.Waldemarstrasse.

Între timp, ALEXANDRU PETRENKO a luat contact cu BIRTAS GABOR, membru în comitetul central al Uniunii Tineretului Comunist, căruia i-a propus să primească postul de secretar al Uniunii Tineretului Comunist în locul lui DUMITRU CHELERMAN, dar acesta a refuzat și a comunicat lui CHELERMAN.

În urma acestora, DUMITRU CHELERMAN a provocat o ședință a comitetului central al Uniunii Tineretului Comunist, la care au participat DUMITRU CHELERMAN, ARADI LASLO și BIRTAS GABOR și care ședință a avut loc la locuința lui ARADI în str.General Leca.

La această ședință s'a hotărât ca Uniunea Tineretului Comunist să nu se supune deciziunii luate de fracțiunea BARBU și să se expedieze o circulară tuturor organizațiilor

din țară, prin care să le facă cunoscut fracționarea comitetului central al Partidului Comunist și le cerea să nu asculte decât de directivele date de comitetul central al Uniunii Tineretului Comunist.-

Această circulară a fost scrisă de DUMITRU CHELERMAN, a fost însă multiplicată și expediată în țară de BIRTAS GABOR.-

Intrucât la ședința ținută cu MARCEL PAUKER zis LUXIMIN, se hotărâse ca să plece delegați în țară, spre a lua contact cu organizațiile și să le facă cunoscut noua situație fracționistă, s'a orânduit după cum urmează :

1.- LUKA LASLO - a plecat în Timișoara, Oradea Mare, Târgu Mureș, Cluj, Brașov și Valea Jiului.

2.- PAUKER MARCEL și MIHAIL PANESCU - la Ploești, Iași, Galați și Constanța.

DUMITRU CHELERMAN a plecat la Chișinău, unde a luat contact cu ALEXE CISMĂH zis GIEB, PARVULESCU zis ROMANUL și VOLF ZISLES zis V.V. și rezultatul consfătuirii a fost următorul :

1.- PARVULESCU zis ROMANUL a trecut de partea lui BARBU

2.- GOLUP s'a retras din organizație, pretextând că în aceste condițiuni nu poate lucra.

3.- VOLF ZISLES zis V.V. a trecut de partea lui BARBU.-

4.- ALEXE CISMĂH zis GIEB a rămas de partea fracțiunii Luximin.

Aceasta era situația la Chișinău, în urma fracționării Partidului Comunist, iar în restul țării era următoarea :

La București, grupa LUXIMIN avea de partea ei aproape toate organizațiile comuniste, care erau conduse de următorii: M.PANESCU, GHEORGHE CZABAI, LAZAR ARON zis ERNEST ARNOLDI, PAVEL CHIRTOCHI și BERLAVSCHI.-

În București însă, mai funcționa comitetul central al M.O.P.R.-ului, care era compus din ROZALIA ELBERT, JANA SERBANESCU și MIHAIL PANESCU, iar LUCRETIU PATRASCANU făcea legătura între comitetul central al M.O.P.R.-ului din România și Biroul care funcționează pe lângă W.E.B. din Berlin și care la rândul-i transmitea KOMINTERN-ului rapoartele primite din partea nimitului LUCRETIU PATRASCANU.-

Atât LUCRETIU PATRASCANU, cât și ROZALIA ELBERT trecuse de partea lui BARBU și prin luna Aprilie 1930, ROZALIA ELBERT a încredințat lui BARBU suma de 100.000 lei, cu care trebuiau ajutați comuniștii închiși.-

La Ploești, grupa BARBU era condusă de ANA ROITMAN zisă RUSKI, IVASCHIEVICI și VIASE, iar grupa LUXIMIN era condusă de FINKEL zis ȘTEFAN și NICULESCU muncitor.

La Galați și Iași toate organizațiile comuniste rămăseseră de partea lui PAUKER-LUXIMIN.-

În Transilvania, organizațiile comuniste din Cluj și Brașov, trecuse de partea lui BARBU, iar cele din Oradea Mare, Tg. Mureș și Timișoara, rămăseseră de partea lui LUXIMIN.-

La Constanța și în Bucovina organizațiile comuniste trecuse de partea lui BARBU.-

Pe la finele lunii Aprilie 1930, Biroul Politic al grupei LUXIMIN, compus din MARCEL PAUKER, DORI GOLDSTEIN, MIHAIL PANESCU, DUMITRU CHELIERMAN, LUKA LASLO, a provocat o conferință la care au luat parte următorii: GHEORGHE CZABAI, LAZAR ARON, ALEXE CISMĂH zis GLEB, LEIBOVICI din Iași frate cu NEIMAN, NICULESCU din Ploești, un delegat din Valea Jiului, un delegat din Valea Mureșului, un mecanic anume ANICA din Bălți și IOSEF ROITMAN din Ismail.-

La această ședință s'a discutat despre noua situație a Partidului Comunist Român, prin fracțiunea făcută de BARBU și s'a stabilit că este justă linia de conduită adoptată de grupa LUXIMIN, apoi a fost delegat MARCEL PAUKER zis LUXIMIN să alcătuiască o rezoluție prin care să se arate care este linia de conduită pe care înțelege să o urmeze grupa LUXIMIN, rezoluție care să fie înaintată KOMINTERN-ului.

Numitul MARCEL PAUKER a alcătuit această rezoluție, a citit-o la ședințele ținute împreună cu MIHAIL PANESCU, DORI GOLDSTEIN și DUMITRU CHELIERMAN, apoi în primele zile ale lunii Iunie 1930, a plecat prin Berlin la Moscova.-

După ședința Biroului Politic al grupărei comuniste luxiministe, prin luna Mai 1930, a venit în București, un delegat al W.E.B., care era însărcinat să ia contact cu câte un delegat al fiecărei fracțiuni comuniste din România.-

DUMITRU CHELIERMAN a luat contact cu acest delegat în calitate de secretar al Uniunii Tineretului Comunist din România, iar legătura a făcut-o prin MIHAIL PANESCU și locul de întâlnire a fost locuința din str. Ghiță Boiangiu Nr. 3 sau 7, unde locuia REZNIC MEER, unde se găsea și LAZAR ARON zis ARNOLDI, care servea ca tălmaci.-

La această întâlnire, delegatul W.E.B. i-a făcut cunoscut că ambele birouri politice ale grupelor BARBU și LUXIMIN vor fi desființate și în locul lor, va fi înființat un

secretariat politic compus din delegatul W.E.B., PARVULESCU zis ROMANUL și MIHAIL PANESCU zis RADU.-

DUMITRU CHELERMAN declară că nu știe cum se numea delegatul W.E.B. și nici ce profesie avea, afirmă însă că avea următoarele semnalmente: evreu-german, 35 ani, statura mijlocie, corpolența potrivită, părul castaniu deschis, tenul șaten, mustața, barba rase, avea înfățișarea unui comerciant.

DUMITRU CHELERMAN declară că delegatul W.E.B. a rămas în țară vreo 3 săptămâni, până în prima jumătate a lunii Iulie 1930, dar n'a mai avut legături cu dânsul, între timp însă a aflat de la PANESCU că au sosit de la Berlin fondurile destinate pentru organizațiile comuniste din România și că delegatul W.E.B. le-a dat grupei BARBU.-

În fața delegatului W.E.B., ambele fracțiuni comuniste au declarat că se supun directivelor Secretariatului, dar au refuzat să predea legăturile, iar DUMITRU CHELERMAN care era secretarul Uniunii Tineretului Comunist, a făcut cunoscut delegatului W.E.B. că nu se va supune hotărârilor secretariatului decât în cazul când un delegat al Uniunii Tineretului Comunist va face parte din Secretariat.-

Dar, cu toate că luase ființă un secretariat politic, care trebuia să facă unificarea fracțiunilor Partidului Comunist și să desfășoare o activitate unică, totuși lupta fracționistă continuă, nu se depunea nicio activitate în afara de ședințele secretariatului, iar PARVULESCU zis ROMANUL comunica fracțiunii barbiste cele discutate în ședințele secretariatului, în timp ce MIHAIL PANESCU făcea același lucru grupei LUXIMIN.-

În această situație se produce arestarea lui DORI GOLDSTEIN zis RUDOLF, în primele zile ale lunii Iunie 1930, când fusese la o întâlnire ce avusese cu PAUKER și mergea la o altă ce avea cu DUMITRU CHELERMAN.-

După câteva zile de deținere, DORI GOLDSTEIN a fost trimis la urmă la Iași, iar după câteva zile s'a reîntors la București.-

În a doua jumătate a lunii Iunie 1930, KOMINTERN-ul (Internaționala a III-a) prin W.E.B., a trimis în România un alt delegat, care se servea de pseudonimul KARP și care fusese trimis în România, întrucât se presupunea că cunoaște mai bine situațiunea, decât primul delegat pe care-l înlocuia.

. / .

DUMITRU CHELIERMAN declară că nu știe cum se numea în adevăr germanul, dar se servea de pseudonimul KARP și dă despre acesta următoarele amănunte: etate 30-34 ani, statura mijlocie, corpolența potrivită, părul blond, ochi albaștri, tenul blond, mustața barba rade, purta ochelari.-

Pretinsul KARP, delegatul KOMINTERN-ului (Internaționala III-a) venit în țară, a luat contact cu secretariatul din care făceau parte: evreul german trimis de W.E.B., MIHAIL PANESCU și PARVULESCU zis ROMANU și discutând situația Partidului Comunist Român, luau diferite măsuri.-

DUMITRU CHELIERMAN la întâlnirile ce avea cu MIHAIL PANESCU, a aflat dela acesta hotărârile luate de secretariat și anume:

S'a hotărât scoaterea unui manifest în care să se vorbească de venirea în țară a regelui CAROL al II-lea, din punct de vedere comunist.-

Acest manifest a fost conceput de MIHAIL PANESCU și a fost tipografiat în București.-

DUMITRU CHELIERMAN susține că nu știe unde anume au fost tipărite manifestele, deoarece cu partea tehnică erau însărcinați numiții: JURA GANEV, ALEXANDRU PETRENKO și PARVULESCU zis ROMANUL.-

A fost respinsă cererea făcută de DUMITRU CHELIERMAN de a fi primit în secretariat un delegat al Uniunii Tineretului Comunist.-

În cursul lunii Iunie 1930, DUMITRU CHELIERMAN a primit instrucțiuni dela W.E.B. din Berlin să pregătească materialul pentru congresul PROFINTERN-ului ce urma să aibă loc la 15 Aug la Moscova și să trimită un delegat din partea secțiunilor sindicale ale tineretului, de pe lângă Sindicatele Unitare.-

Pentru acest motiv, precum și datorită faptului că între 15 și 23 Iunie 1930, DUMITRU CHELIERMAN primise mai multe rapoarte dela comitetul regional al Uniunii Tineretului Comunist din Basarabia, a plecat la Chișinău, unde a luat contact cu ALEKSE CISMAR zis GLEB, cu care a luat înțelegere cum să se agite de tineret, chestiunea congresului PROFINTERN-ului, iar în ceea ce privește atitudinea tineretului comunist din Basarabia, a sfătuit pe GLEB să trimită un delegat să ia contact cu Secretariatul.-

Pe la 25 Iunie 1930, întorcându-se la București, DUMITRU CHELIERMAN a luat contact cu MIHAIL PANESCU, care făcea parte din secretariat și care i-a comunicat că NEAMTUL

(CARP) delegatul KOMINTERN-ului îl invita să ia contact cu dânsul.-

DUMITRU CHELIERMAN conform înțelegerii luate cu MIHAIL PANESCU, a doua zi ducându-se în str. Sincal, a întâlnit aei pe JURA GANEV și împreună au mers pe str. Mihail Cornea Nr. 8 sau 10, unde locuia IANKELOVICI și a găsit pe KARP și pe JAK EKELMAN zis ZOLDI și pe delegatul PROFINTERN-ului, cu care n'a luat contact și care puțin după aceasta a fost arestat.-

Menționăm faptul că delegatul PROFINTERN-ului anume RAIMOND DYSPI a fost arestat de personalul Brigăzii a III-a în Iunie și înaintat poliției de frontieră Halmei cu ordinul Nr. 40.236 din 1 Iulie 1930, spre a fi isgonit din țară.-

La această întâlnire KARP delegatul KOMINTERN-ului, a reproșat lui CHELIERMAN că nu se supune ordinului secretariatului, i-a făcut cunoscut că trebuie să plece la Moscova, fiind invitat de KOMINTERN și că până la plecare va fi sub conducerea lui JAK EKELMAN zis ZOLDI.-

Consfătuirea s'a terminat, rămânând ca DUMITRU CHELIERMAN să facă un raport general asupra situației tineretului comunist, firându-i o altă întâlnire, în afară de București, în apropiere de închisoarea Văcărești.-

După aceasta, DUMITRU CHELIERMAN a ținut o ședință cu LASLO ARADI și BIRTAS GABOR din comitetul tineretului, cu care ocaziune BIRTAS GABOR i-a dat o scrisoare din partea K.I.M. (Internaționala Tineretului Comunist), prin care recomanda pe JAK EKELMAN să poată fi întrebuințat pentru munca tineretului, ceea ce însemna că nu avea rol de conducere pe care voia să i-l dea NEAMTUL - CARP delegatul KOMINTERN-ului.

DUMITRU CHELIERMAN a comunicat aceasta lui KARP, la întâlnirile ce a avut, iar acesta i-a spus că pentru lămurirea acestei chestiuni, va fi chemat la o ședință a secretariatului Partidului Comunist Român.-

În adevăr, în ziua de 11 Iulie 1930, a mers împreună cu MIHAIL PANESCU la ședința secretariatului, care a avut loc la o casă situată în cartierul nou dela sfârșitul str. Colonel Mihail Ghica.-

În această casă locuia curiera comunistă SUZANE BERES fost căsătorită FEZERNE, care se servea de pseudonimul LOUISA

La această ședință au participat următorii :

1/ KARP zis ROTHE zis NEAMTUL pseudonime.- Numitul era delegatul Internaționalei a III-a (KOMINTERN-ului) să conducă secretariatul Partidului Comunist, care luase ființă

56
24

în urma înțelegerii fracțiunilor comuniste.-

2.- PARVULESCU zis ROMANUL, membru în secretariatul Partidului Comunist Român fost în fracțiunea BARBU.-

3.- MIHAIL PANESCU zis RADU, membru în secretariat, fost în fracțiunea LUXIMIN.-

4.- JURA GANEV zis ALEXE zis ALEXANDRU, tehnicul secretariatului.

5.- ALEXANDRU NICOLSCHI-PETRENKO zis SASA zis MIHAI, instructorul secretariatului.-

6.- LAZAR ARON zis ARNOLDI zis PAUL - traducător.

7.- JAK EKERMAN zis ZOLDI din partea tineretului comunist.-

8.- DUMITRU CHELIERMAN zis NAE secretarul Uniunii Tineretului Comunist.

La această ședință s'a hotărât ca DUMITRU CHELIERMAN să fie înlocuit cu JAK EKERMAN la secretariatul Uniunii Tineretului Comunist, ceea ce însă CHELIERMAN a refuzat.-

Menționăm faptul că în ziua de 12 Iulie 1930, cu ocaziunea arestării comunistului JURA GANEV zis ALEXANDRU zis ALEXE, s'a găsit originalul protocolului de care se vorbește mai sus.- Nunitul JURA GANEV a fost înaintat Consiliului de Războiu al Corpului III Armată, cu adresa Direcțiunii Nr.45.082 - Iulie 1930 și judecat la 21 Ianuarie 1931, a fost condamnat la 10 ani închisoare.-

Despre celelalte persoane prevăzute în protocolul mai sus citat DUMITRU CHELIERMAN dă următoarele lămuriri :

1.- BARBU zis PETRUIESCU este cunoscut comunist HOLOSTENKO VITAI.

2.- SIGFRIED este ISTVAN FORIS.

3.- JANA este JANA SERBANESCU, secretara C.C. de Ajut.

4.- LUXIMIN este MARCEL PAUKER.

5.- GLEB este ALENE CISMĂH, membru în Comitetul Regional al Uniunii Tineretului Comunist din Basarabia.

6.- RUDOLF este STRUL ITRIC zis DORI GOLDSTEIN.

7.- A.H.SENCOVICI din Oradea Mare membru în Partidul Comunist.

8.- ILLES este IOSEF ILLES din Brașov, membru în Partidul Comunist.

9.- Tovarășul cu ochi de sticlă din Cernăuți, este MOISE CUSMIR.-

10.- V.V. din Chișinău este VOLF ZISLES, membru în Comitetul Regional al Partidului Comunist din Basarabia.-

Numitul a fost implicat în complotul comunist descoperit la Galați în anul 1925.-

Despre V.V., DUMITRU CHELERMAN face cunoscut următoarele :

Intrucât în ziua de 12 Iulie 1930 a fost arestat JURA GANEV, fapt despre care auzise și membrii secretariatului Partidului Comunist, din motive de prudență, ședințele au fost suspendate.-

Dela 12 Iulie până la 1 August 1930, DUMITRU CHELERMAN în calitate de secretar al Uniunii Tineretului Comunist, concepea circulări în vederea zilei de 1 August, concepute pe care apoi le da lui BIRTAS GABOR, care le multiplica și expedia organizațiilor din țară.-

Dar, demonstrațiile proiectate pentru ziua de 1 August 1930, au eșuat și în primele zile ale acestei luni, DUMITRU CHELERMAN care locuia pe str.Ghiță Boiangiu Nr.3, împreună cu MIHAIL PANESCU, a fost invitat de acesta să meargă să se întâlnească cu KARP delegatul KOMINTERN-ului.-

Întâlnindu-se cu KARP, acesta i-a pus în vedere să plece imediat la Moscova, unde să se prezinte KOMINTERN-ului

Pe la jumătatea lunii August 1930, BIRTAS GABOR, care era membru în Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și care avea legătura cu PARVULESCU zis ROMANU membru în Secretariatul Partidului Comunist Român, a anunțat pe DUMITRU CHELERMAN că a venit delegatul K.I.M.(Internaționala Tineretului Comunist) dela Moscova și că cere neapărat să ia contact cu dânsul.-

DUMITRU CHELERMAN declară că nu știe cum se numea delegatul K.I.M.-ului, dar dă despre acesta următoarele amănunte: după înfățișare părea german, etate 28-30 ani, statura mărunță, corpulent, părul blond, ochii verzui, nasul puțin concav, fața rotundă, tenul blond, roșcovan, vorbea germana, puțin rusa, înțelegea româna.

Acest delegat care aci se servea de pseudonimul "ILEGALUL", la una din întâlnirile avute cu DUMITRU CHELERMAN, între 15-20 Septembrie 1930, i-a spus că a fost chemat la Siguranța Generală, unde i s'a prelungit pașaportul ce expirase.-

La prima întâlnire avută de CHELERMAN cu delegatul K.I.M.-ului ILEGALUL, acesta i-a reproșat pentru atitudinea ce a avut față de neamțul KARP, delegatul KOMINTERN-ului, și i-a făcut cunoscut că trebuie neapărat să meargă la Moscova.

spre a se prezenta KOMINTERN-ului, apoi i-a cerut un raport asupra situației Uniunii Tineretului Comunist din România.-

La a doua întâlnire, delegatul K.I.M.-ului a cerut lui CHELIERMAN să convoace Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist la o ședință, ceea ce a și făcut.- Ședința a fost ținută în str.Lîpsceni Nr.91, în salonul de mode DOUSCHI, prin mijlocirea numitei ITRKA, care lucra și locuia aci.-

La această ședință au participat următorii :

- 1.- Delegatul K.I.M.-ului.
- 2.- DUMITRU CHELIERMAN, secretarul Uniunii Tineretului Comunist.
- 3.- BIRTAS GABOR membru în C.C. al U.T.C.
- 4.- IASIO ARADI " " " " "
- 5.- MISCOVITZ din Baia Mare " " "

S'a discutat numai despre situația Uniunii Tineretului Comunist din România, dar întrucât nu s'a luat nicio hotărâre s'a decis să se ție a doua ședință, după două zile.-

La a doua ședință, ținută tot în str.Lîpsceni Nr.91 și la care au participat tot cei mai sus menționați, sub președinția delegatului K.I.M.-ului, s'a hotărât să se înceze lupta împotriva grupei BARBU, iar Uniunea Tineretului Comunist să se conforme instrucțiunilor ce va primi dela secretariatul Partidului Comunist.-

Tot atunci s'a hotărât ca DUMITRU CHELIERMAN să predea secretariatul Uniunii Tineretului Comunist, delegatului K.I.M.-ului, iar el să plece la Moscova, unde să se prezinte KOMINTERN-ului.-

La finele lunii August 1930, DUMITRU CHELIERMAN a avut o ultimă întâlnire cu delegatul K.I.M.-ului, care i-a spus să se pregătească de plecare la Moscova, în care scop a doua zi se va întâlni pe str.Transilvaniei cu un tovarăș pe care îl cunoaște.-

În adevăr, DUMITRU CHELIERMAN mergând aci, a întâlnit pe JAK BREIMAN zis ZOLDI, împreună cu presupusul VLADIMIR zis VICTOR, despre care a dat amănunte mai sus, cu care s'a înțeles să plece singur la Tighina, unde va veni și CHELIERMAN a doua zi și unde se vor întâlni lângă Sobor, la ora 6 seara.

La despărțire VLADIMIR a dat lui CHELIERMAN pentru drum 1.000 lei.-

Potrivit înțelegerii, DUMITRU CHELBERMAN a plecat la Tighina, unde s'a întâlnit cu presupusul VLADIMIR și un tânăr ghebos, 20-22 ani, scurt, evreu basarabean.-

Mergând la locul unde urma să dobândească legătura, pentru a fi trecut Nistrul, n'a venit nimeni și atunci DUMITRU CHELBERMAN a luat 1.000 lei de la VLADIMIR și s'a întors la București, descinzând tot în str. Ghiță Boiangiu Nr. 3, unde locuia MIHAIL PANESCU.-

În București, prin mijlocirea lui VLADIMIR (nume conspirativ) care deasemeni se întorsese la București și cu care avea legături, s'a întâlnit cu delegatul K.I.M.-ului, care i-a cerut să scrie câteva articole pentru ziarul "Tânărul Muncitor" ceea ce DUMITRU CHELBERMAN a și făcut, iar articolele la încredința lui BIRTAS GABOR, cu care deasemeni avea legătura și care locuia prin cartierul "Carol Davilla".-

DUMITRU CHELBERMAN a rămas în București până pe la sfârșitul lunii Septembrie 1930, în care timp scria articole pentru ziarul "Tânărul Muncitor", când PANESCU l-a trimis să se întâlnească cu VLADIMIR, care i-a spus că trebuie să plece în Rusia spre a se prezenta KOMINBERN-ului și că să plece la Tighina, unde lângă Sobor, va lua contact cu tânărul ghebos, care-i va înlesni trecerea Nistrului.-

Pe la 26-27 Sept. 1930, DUMITRU CHELBERMAN a plecat la Tighina, unde lângă Sobor, la ora fixată, a găsit pe tânărul ghebos, cu care a mers în afară de oraș spre Nistru, unde au întâlnit doi trimiși de la C.P.U. secția Tiraspol.-

Despre aceștia, DUMITRU CHELBERMAN dă următoarele amănunte :

1.- ALEXANDRU-SURA, rus, de ani 27-28, statura mijlocie, părul blond, ochii albaștri, tenul blond-palid.

2.- ALEXIE, rus, de ani 26-28, statura mijlocie, corpolența potrivită, păr castaniu închis, ochi căprii, ras, obrazul șaten.-

Aceștia după ce au făcut mai multe semnalizări cu o lampă electrică, de pe malul rusesc al Nistrului a venit o barcă condusă de un necunoscut, în care s'a urcat DUMITRU CHELBERMAN împreună cu SURA și ALEXIE și au trecut Nistrul în Rusia, în dreptul satului Parcani.-

Aci, erau așteptați de o căruță în care se afla SAVA GAVRILIUK, care acum era șeful trecerilor clandestine de la acest punct și în deosebi a acelor care fac spionaj.-

De aci, DUMITRU CHELERMAN a mers cu căruța până la Tiraspol, numai cu SAVA GAVRILIUUK, ducându-se la dânsul acasă pe str. Pușkin.- Ajunși acasă SAVA GAVRILIUUK a spus lui DUMITRU CHELERMAN că are ordin dela PAUL GOLDSTEIN zis BAJENARU, ca imediat ce sosește la Tiraspol, să-l și expedieze la Moscova.-

DUMITRU CHELERMAN a rămas două zile la Tiraspol, după care a plecat la Moscova, cu acte pe numele de NOVACOV, care i-au fost procurate de SAVA GAVRILIUUK.-

Ajuns la Moscova, DUMITRU CHELERMAN s'a prezentat la KOMINTERN lui PAUL GOLDSTEIN, care este reprezentantul Partidului Comunist Român pe lângă KOMINTERN și care i_a cerut ca în termen de o săptămână să facă un raport despre situația Partidului Comunist și Uniunii Tineretului Comunist din România.-

După o săptămână, DUMITRU CHELERMAN s'a prezentat lui PAUL GOLDSTEIN la KOMINTERN cu raportul, iar acesta i-a spus că a fost formată o comisiune din delegații KOMINTERN-ului și a K.I.M.-ului, care să-l judece.

La vreo câteva zile, DUMITRU CHELERMAN a fost judecat de o comisiune din care făceau parte: KOLAROF bulgar, membru în comitetul executiv al KOMINTERN-ului, BELLA KUHN membru în secretariatul KOMINTERN-ului pentru Balcani și PAUL GOLDSTEIN, reprezentantul Partidului Comunist Român pe lângă KOMINTERN.-

Această comisiune judecând pe DUMITRU CHELERMAN, l-a scos din Uniunea Tineretului Comunist pentru totdeauna, rămânând membru în Comitetul Central al Partidului Comunist Român.-

Aceasta se petrecea prin luna Octombrie 1930 și în acest timp a întâlnit la Moscova pe VLADIMIR zis VICTOR, evreu din Basarabia, în uniformă de G.P.U. și vorbind cu acesta, i-a spus că pleacă în țară să lucreze pe lângă secretariat, ceea ce a și făcut în prima jumătate a lunii Noiembrie 1930.-

Tot în Moscova, prin luna Noiembrie 1930, numitul DUMITRU CHELERMAN a mai întâlnit pe următorii comuniști români :

- 1.- HOLOSTENKO VITAILI zis BARBU, care acum învață.
- 2.- DORI GOLDSTEIN zis RUDOLF, care acum lucra la o comisiune pentru aprovizionarea Moscovei.-

Soția sa SEIVA AVERBUCH se găsește în România și acti-

6124

vează în Partidul Comunist Român clandestin.-

3.- TIMOFTEI MARIN, care lucrează pe lângă KREST-INTERN.

4.- MOZES KAHANE, schiop de un picior.-

Deasemeni la Moscova DUMITRU CHELBERMAN a aflat adevărata identitate a comuniștilor români, care colaborează la revista "Lupta de Clasă" sub diferite pseudonime.

Aceștia sunt :

1.- SOLOMON GABOR, sub pseudonimul NICU CERNEA.

2.- PAUL GOLDSSTEIN sub pseudonimul P.BAJENARU.

3.- MOSCU COHN sub pseudonimul V.GRADINARU.

4.- GHELBER MOSCOVICI sub pseudonimul AL.BADULESCU.

5.- I.PODPOLUCEN, se crede că este SOLOMON SHEIN.

6.- A. LUCIAN, se crede că este MARCEL PAUKER.-

În a doua jumătate a lunii Noiembrie 1930, DUMITRU CHELBERMAN a fost trimis de Comisariatul Sănătății la Sanatoriul Shodnea, lângă Moscova, unde a rămas până la 5 Ianuarie 1931, când părăsind sanatoriul s'a întors la Moscova și s'a prezentat lui PAUL GOLDSSTEIN la KOMINTERN, căruia i-a cerut să fie trimis în țară.-

PAUL GOLDSSTEIN i-a răspuns că această chestiune nu depinde de dânsul și că va supune cazul KOMINTERN-ului, iar DUMITRU CHELBERMAN să se prezinte zilnic la KOMINTERN.-

Intr'una din zile ducându-se la KOMINTERN și luând contact cu PAUL GOLDSSTEIN, acesta i-a spus că din partea Uniunii Tineretului Comunist pe lângă Secretariatul Partidului Comunist Român, a fost trimis în România SERUL BRUHIS zis KAUFMAN, iar pentru trimiterea lui în țară, DUMITRU CHELBERMAN să se adreseze lui BELLA KUHN.-

Menționăm faptul că SERUL BRUHIS a fost arestat și înaintat Inspectoratului Regional de Poliție Chișinău cu Nr.5654 din 4 Februarie 1931.-

Potrivit instrucțiunilor primite, pe la 20 Ianuarie 1931, DUMITRU CHELBERMAN, ducându-se la KOMINTERN, a luat contact cu BELLA KUHN, care i-a spus următoarele :

Pe la sfârșitul lunii Octombrie 1930, KOMINTERN-ul a trimis pe lângă Secretariatul Partidului Comunist din România pe VICTOR zis VLADIMIR, ambele nume conspirative, de fapt evreu din Basarabia, fost în comitetul regional al Basarabiei, în vara anului 1929, despre care s'a vorbit mai sus.-

Acest VLADIMIR a fost arestat de Siguranța din România și după un scurt timp a dispărut.-

. / .

Cum fuga lui VLADIMIR este suspectă, întrucât este foarte greu să scapi din mâinile Siguranței române, se crede că el a vorbit la Siguranță despre organizațiile comuniste și conducătorii lor, adăogând că acum numitul VLADIMIR este asigurat și nu va mai putea vorbi; mai departe BELLA KUHN a spus lui CHELERMAN că atunci când va sosi în România să comunice aceasta lui E.IACOBICI zis IONEL zis MARUSI, deoarece KOMINTERN-ul a scris, dar n'a primit răspuns.-

In continuare, BELLA KUHN a mai spus că din cauza lipsei de conspirație a membrilor Partidului Comunist Român, Siguranța română știe când și unde se va ține Congresul și pentru aceasta Congresul a fost amânat și să-l ție într'o țară străină (Cehoslovacia sau Austria).-

După această convorbire, BELLA KUHN a trimis pe DUMITRU CHELERMAN să se prezinte lui PAUL GOLDSTEIN, spre a hotărâ asupra plecării lui în țară.-

Ducându-se la PAUL GOLDSTEIN, acesta i-a spus că lupta fracționistă din sânul Partidului Comunist din România s'a terminat, i-a recomandat să nu mai vorbească cu vechii lui amici despre trecut, apoi i-a spus că va pleca în România la dispoziția Secretariatului Partidului Comunist, cu care va lua contact prin IACOBOVICI zis IONEL zis MARUSI.-

DUMITRU CHELERMAN a primit atunci dela PAUL GOLDSTEIN suma de 20 dolari, apoi a plecat la Tiraspol, unde a luat contact cu SAVA GAVRILIUUK, care i-a schimbat dolarii dându-i 3.200 lei, apoi în noaptea de 27 spre 28 Ianuarie 1931, a fost trecut Nistrul pe gheață de tinerii care-l trecuse cu barca la plecare și despre care am vorbit mai sus.-

Depe țărmul Nistrului, DUMITRU CHELERMAN a mers pe jos până la gara Tighina, de unde a luat trenul și s'a dus la Chișinău, unde a luat contact cu V.V. (VOLF ZISLES) căruia cerându-i legătura cu secretariatul Partidului Comunist Român din București, acesta i-a făcut cunoscut că între orele 10-12 ziua, pe str.General Anghelescu între podul Malmaison și Calea Plevnei, va găsi pe ROMANUL (PARVULESCU) sau pe EUGEN IACOBOVICI zis IONEL zis MARUSI, membri în secretariatul Partidului Comunist Român.-

Cu ocaziunea convorbirei dintre DUMITRU CHELERMAN și VOLF ZISLES zis V.V., acesta i-a făcut cunoscut că este în permanentă corespondență cu ALEXANDRU PETRENKO zis SASA, care intenționează să evadeze, în care scop cere mereu bani.-

DUMITRU CHELERMAN în aceiaș seară a plecat dela Chișinău la București, unde ajungând în dimineața zilei de 29 Ianuarie 1931, a mers la întâlnire în str.G-ral Anghelescu, unde la ora 12 a venit EUGEN IACOBOVICI cu care a mers pe str.Mihail Cogălniceanu Nr.23 sau 26, unde locuia o basara-beancă cu semnalmente: 20 ani, statura mijlocie, corpolență potrivită, fața rotundă, roșie, păr castaniu, ochi căprui și unde după ce i-a făcut cunoscut în ce scop a venit în țară, au plecat împreună, rămânând să se întâlnească în ziua de 3 Februarie 1931, la ora 8 seara în B-dul Dacia.

Tot atunci EUGEN IACOBOVICI i-a spus că ROMANUL /PARVULESCU/ este plecat din București, iar pentru ziua de 29 Ianuarie (data întâlnirii) secretariatul Partidului Comunist Român pusese la cale un fapt însemnat: DUMITRU CHELERMAN declară că faptul însemnat despre care vorbea EUGEN IACOBOVICI nu era altul decât demonstrația făcută de muncitorii ceferiști în ziua de 29 Ianuarie 1931, cu care ocaziune și-au găsit moartea muncitorii CRACIUN și IACOB SCHVARTZ.-

În aceiaș zi, la orele 7 p.m., DUMITRU CHELERMAN s'a întâlnit cu rusoaica din str.Mihail Cogălniceanu, pe str.G-ral Berthelot și au mers împreună de l-a dat spre găsduire pe str.Elena Doamna Nr.38, în fundul curței, unde locuia un metalurgist anume SANDU, care lucra la o fabrică pe lângă str.Fabrica de Chibrituri.-

Semnalmentele acestui SANDU sunt: 23-25 ani, înalt, corpolența mijlocie, păr castaniu închis, ochi căprui, smead, ras.

În ziua de 3 Februarie 1931, DUMITRU CHELERMAN, potrivit înțelegerii, s'a dus în B-dul Dacia, unde a întâlnit pe EUGEN IACOBOVICI, care i-a comunicat că încă nu s'a hotărât ce are de făcut, apoi l-a întrebat dacă i-a plăcut manifestația pusă la cale de Secretariatul Partidului Comunist Român, la care au participat 8.000 de muncitori; dela C.F.R. s'au despărțit, rămânând să se întâlnească după 2-3 zile, când i-a adus pentru traducere din limba rusă, discursul lui STALIN la Congresul al 16-lea al Partidului Comunist Rus, cazul KAMENOV și ZINOVIEV.-

DUMITRU CHELERMAN a continuat a se întâlni cu EUGEN IACOBOVICI până a doua jumătate a lunii Februarie 1931, când într'o dimineață au mers împreună în str.Elena Doamna Nr.38, unde locuia CHELERMAN și aci, după ce au discutat asupra situației Partidului Comunist, EUGEN IACOBOVICI i-a făcut

6432

cunoscut următoarele :

Secretariatul Partidului Comunist Român se compune din următorii :

- 1.- Un delegat al KOMINTERN-ului, sub pseudonimul MOSU, despre care nu poate da niciun amănunt.
- 2.- PARVULESCU zis ROMANU.
- 3.- MIHAIL PANESCU zis RADU.
- 4.- EUGEN IACOBOVICI zis IONEL zis MARUSI și
- 5.- ELENA FILIPOVICI zisă VETA; apoi i-a spus că CHELERMAN va rămâne ca instructor pe lângă Secretariat.-

În ziua de 3 Martie 1931, EUGEN IACOBOVICI a făcut cunoscut lui DUMITRU CHELERMAN că trebuie să plece la Chișinău, unde să ia contact cu V.V. (VOLF ZISLES) membru în comitetul regional al Partidului Comunist Basarabean, domiciliat pe str.Sf.Haralambie, peste drum de școala evreiască profesională, căruia să-i dea instrucțiuni să coopteze încă un membru în comitetul regional al Partidului Comunist din Basarabia, apoi CHELERMAN trebuia să dobândească legătura cu comitetele locale ale Partidului Comunist din celelalte orașe din Basarabia, cărora să le dea instrucțiuni de modul cum să se organizeze și să activeze.-

În acest scop, EUGEN IACOBOVICI a dat lui CHELERMAN suma de 10.000 lei, iar în timpul cât locuise în București și se ocupa cu traduceri, i-a dat 2.000 lei.-

În ziua de 4 Martie crt., DUMITRU CHELERMAN ajungând la Chișinău, a mers la locuința unui prieten anume MIHAIL CLUCINICOF în str.Decebal Nr.19, unde a și fost arestat în ziua de 5 Martie crt., de către organele Siguranței.-

Numele DUMITRU CHELERMAN n'a luat contact cu VOLF ZISLES zis V.V., după cum declară.-

Din declarațiunea făcută de DUMITRU CHELERMAN, rezultă că în prezent organizațiile comuniste din România activează sub conducerea secretariatului politic și are ca principali executanți pe următorii :

In Basarabia pe VOLF ZISLES zis V.V.

In Bucovina pe ALEXE CISMAH zis GIEB și pe TISCHLER la Cernăuți și MOISE CUSMIR.-

In Transilvania pe următorii :

MISCOVITZ zis FRITZ funcționar la Baia Mare, BIRTAS GABOR din Baia Mare, SIMO IULIUS zis GYULA din Tg.Mureș, ECATERINA ABRAHAM din Tg.Mureș, PARASCHIVA ABRAHAM zisă FIRI zisă PROSCA, IOSEF ILIES și STEFAN FODOR din Brașov, DOMO

funcționar din Oradea Mare, MATHIAS PETRE, SOOS IOSEF, SUZANE BERES-FEZERNE zisă LOUISA.-

In Iași :

LEIBOVICI MANEA, SAMI MOSCOVICI, HUNA, Gh.ROMANESCU, POPESCU boxerul.

In București, Secretariatul Partidului Comunist activează prin următorii :

In Partidul Comunist: LAZAR ARON zis ARNOLDI, ILIE DISLI, SEIVA AVERBUCH zisă TILI soția lui DORI GOLDSTEIN, LUKA LASLO, BURACH KAHANE, ISTVAN FORIS zis SIGFRIED, BELLA RABINSOHN IACOBOVICI, PAVEL CHIRTOCHI, TEODOR PLUCCI, HOVA UMANSCHI, CONSTANTIN TIULESCU, MISU LEIBOVICI, I.BERIAVSCHI, GHEORGHE CZABAI, ENCEL MARTIN, Gh.GEORGESCU, DUMITRU TULIGA.-

In M.O.P.R. (Ajutorul Roșu): ROZALIA ALBERT, JANA SERBANESCU, ESTERA DITIER.

In Uniunea Tineretului Comunist: LASLO ARADI, MANOLE MANOLE, OFELIA MANOLE, RAIA SAFRAN, SOFIA SAFRAN, BERCU WEISBUCH zis BUZEA, SIMION FUX, GOLBERGHER MIKLOS, SULAMITA WILDERMAN, ILIE ESCHENAZIE, LEON PERLTZVEIG, GHIZELA GOLDSTEIN DEBORA GOLDSTEIN, surorile LEVENSOHN, ESTERA RADOSOVETKAIA.

In Sindicatele Unitare: IMRE ALADAR, BERNARD ABRAHAM, CONSTANTIN TRANDAFIRESCU, FIRA EZERNISCHI și STEFAN PANAITESCU.-

Printre șomeri: ARISTIDE MOLOMAN, ALEXANDRU SOLDAN, ANGHEL PETRESCU, VASILE KANT, CONSTANTIN PETRE zis PRIMARU, DUMITRU CIOBANU, PETRE HANGANU, POPESCU IOAN, PETRE RADULESCU MOLAR IOAN, GEANOGLU NICULAI.-

Printre studenți: ISDRAIL ZUCHERMAN zis MAX, I.POMARLEANU, IANKELOVICI, SEGAL GOLDSTEIN, DAVID FAERSTEIN, NATANSOHN, ARMAND LANG.-

Din cele de mai sus rezultând că comuniștii români, prin organizațiile create de dânsii, care n'au ființă legală și care sunt afiliate la Internaționala III-a Moscova dela care primește fonduri și instrucțiuni, activează intens, în mod ascuns, pentru provocarea revoluției, vă rugăm să binevoiți a aprecia și dispune.-

ss/Th.Bănculescu

17 August 1953

66

REFERAT
=====

Despre rezultatul cercetărilor
privind activitatea trădătoare a
lui VASILE LUCA și TEODOR GEORGESCU.

Din cercetările făcute până în prezent, s'a stabilit că VASILE LUCA, este un vechi agent provocator în slujba Siguranței burghezo-moșierești.

A fost recrutat încă din anul 1924 de către fostul inspector de siguranță din Brașov ZAHIU DUMITRU, căruia i-a furnizat informații privind moșcarea muncitorească, iar ca agent de legătura a fost folosit fratele său VARGA GAVRIL.

Prin ZAHIU DUMITRU, a intrat în legătura la Sig.Gen. unde a fost recrutat și de fostul subinspector BANCIULESCU TEODOR, căruia i-a furnizat informații din rândurile deținuților politici din închisoarea.

VASILE LUCA, fiind ales ca delegat la congr.al IV-lea l-a informat pe BANCIULESCU despre locul unde se ține congresul și cine participă ca delegați, iar după congres l-a informat pe BANCIULESCU despre tot ce s'a discutat la congres și ce știa în legătura cu activitatea C.C.al P.C.R.

În anul 1929 prin BANCIULESCU a fost recomandat fostului inspector Gl.al Siguranței, VINTILA IONESCU, căruia deasemenea i-a dat informații.

Începând din anul 1930 ca agent de legătura între BANCIULESCU și VASILE LUCA, a fost folosit MAGDO ION, agent acoperit al Siguranței.

În anul 1939 prin VINTILA IONESCU intră în legătură cu fostul comisar șef TURCU NICOLAE, căruia deasemenea îi furnizează o serie de informații din rândurile partidului.

În anul 1940, în timp ce se afla la închisoarea Cernăuți pe baza cunoașterii trecutului său de agent provocator, un organ al S.S.I.-ului (până în prezent neidentificat) l-a recrutat trasându-i ca sarcină să rămână pe teritoriul

675
2.-

Activitatea tradătoare este recunoscută în declarațiile lui VASILE LUCA și confirmate prin declarațiile sfăcunfruntările făcute cu MUNTEANU NICOLAE, MAGDO ION și TURCU NICOLAE.

TEOHARI GEORGESCU - a fost arestat pentru următoarele fapte :

- Activitate provocatoare desfășurată în rândurile mișcării muncitorești în perioada defleglitate, ca agent al Siguranței burghoze;
- Activitatea antistatală contrarevoluționară desfășurată după eliberarea țării, împreună cu VASILE LUCA, ANA PAUKER și alții.

VASILE LUCA a dat o serie de declarații, în care arată că, cunoaște trecutul provocator al lui TEOHARI GEORGESCU, că au desfășurat împreună o activitate criminală în slujba siguranței. În anul 1939 VASILE LUCA, din însărcinarea fostului comisar - TURCU NINICOLAE a organizat o întâlnire în casa fratelui lui TEOHARI GEORGESCU (VASILE) unde TURCU, LUCA și TEOHARI GEORGESCU au pus la cale și au organizat în amănunt predarea în mâna siguranței a tipografiei C.C.al P.C.R. TEOHARI GEORGESCU a trebuit să indice tipografi noi care, atunci când vor schimba pe cei vechi, vor fi filati de siguranța prntru a descoperi locul tipografiei.

Aceasta declarație a lui VASILE LUCA a fost confirmată de TURCU NICOLAE la confruntare cu VASILE LUCA. TURCU mai arată în declarațiile sale o serie de fapte, din care reesă trecutul de informator al lui TEOHARI GEORGESCU, cât și faptul că după 23 August 1944 a avut cu TEOHARI GEORGESCU 2 discuții în cabinetul acestuia din M.A.I., în care acesta i-a atras atenție să ascundă cecece cunoaște despre el.

Pe baza unor documente oficiale ale siguranțeiorganelor de anchete, cercetează în momentul de față și pe alți polițiști pentru a le determina să vorbească despre trecutul lui TEOHARI GEORGESCU.-

VASILE LUCA mai declară, că în anul 1940 s'a întâlnit la Moscova cu TEOHARI GEORGESCU și cu FORIS și că a avut cu TEOHARI GEORGESCU o serie de discuții dușmănoase și l-a informat pe TEOHARI GEORGESCU despre activitatea contrarevoluționară ce a desfășurat la Cernăuți (LUCA), iar după 23 August 1944 s'au înțeles cum să ascundă trecutul lor criminal, aruncând crimele lor asupra lui FORIS și că apoi "ne am înțeles să ne sprijinim reciproc în Comitetul Central pentru acoperirea faptelor comise și amândoi la rândul nostru să susținem pe ANA PAUKER pentru a ajunge în fruntea Partidului, ca apoi ea să poată să ne susțină pe noi".

Activitatea criminală desfășurată de TEOHARI GEORGESCU după 23 August în cadrul M.A.I. este arătată de VASILE LUCA și de foștii colaboratorii TEOHARI GEORGESCU. Astfel a luat măsuri pentru a determina pe cei mai importanți polițiști să nu vorbească despre trecutul lui, al lui VASILE LUCA și al altora, a introdus în funcții de răspundere o serie de elemente dușmănoase (Ex.: STUPINEANU la SSI. - arestat apoi la sig) cu sprijinul lui VASILE LUCA și ANEI PAUKER s'a înțeles cu șeful legionarilor PATRASCU pentru punerea în libertate a legionarilor arestați, a pus în libertate 7 spioni sioniști înșelând C.C. și a sprijinit în mod activ emigrarea evreilor în Israel ca și scoaterea din țara a multor elemente dușmănoase, a menținut și a promovat în funcții a unii de criminali de război, a avut o atitudine dușmănoasă față de consilieri Sovietici prin subaprecierea sfaturilor acestora și neaplicarea lorca și prin aceea ca indemn și pe alții (subtil) să facă la fel.

C. 2690

~~Flyhintergrund~~

Ret
D.

Ex.Nr. . . .

17 Decembrie 1953

669

N O T A

Despre unele fraze și expresii folosite de VASILE LUCA, în cursul interogatoriului din 16 Decembrie 1953.-

- N'am nici un interes să inventez, deoarece în acest caz și fracționismul meu cu TEOHARI GEORGESCU e visat și discuțiile purtate cu el deasemenea sunt visate.-

- N'am nici un interes să inventez acuzații în contra mea.-

- Dacă vreți, n'aveți decât să respingeți afirmațiile mele.- Aveți toată puterea de a respinge și de a absorbi pe cineva.- TURCU a confirmat că aceasta este adevărul.-Sau confund realitatea cu visul? Am visat și confruntarea?

Am transformat visul în realitate.- Tot fracționismul e un vis, toate discuțiile sunt un vis.-

- Când e vorba de mine, nici adevărul nu-l credeți, dar pe TEOHARI GEORGESCU îl scoateți din cauză!

- Despre întâlnirea în trei, am arătat la început că, al treilea a fost un organ de siguranță, despre care am afirmat la început că ar fi fost fratele lui TEOHARI.-Nu știu de unde am mai scos și asta, crezând că acesta (fratele lui TEOHARI) a fost agentul de legătură între mine și BANCIU-LESCU.-

Toate acestea le-am avut în gând, însă le-am arătat ca realitate.-

- Uterior mi-am dat seama că nu era fratele lui TEOHARI ci a fost o terță persoană și așa mi-am adus aminte de TURCU.-

- Desigur TURCU face ce-i spuneți.- TURCU retractează imediat, numai să-i spuneți.-

- Dacă asta vă place mai bine (faptul că n'a avut loc întâlnirea) n'aveți decât să o faceți.-

- În loc să fiți mulțumiți, ancheta caută contrazi-ceri.-

Când cineva a spus o problemă despre mine nu a fost

fost atât de mult frecat dacă este adevărat, sau nu.-

Ce vreți acum? Dece mă chinuiți? (Are un acces de furie. Iși dă cu pumnii în cap).-

- Christos a venit și mi-a spus că a fost TURCU.-

Dece nu mă credeți? Dece mă împingeți la nebunie?

N'am știut atunci, n'a trăit în memoria mea. Am spus așa cum am crezut că a fost și acum sunt vinovat că am spus.- Nu ajung toate suferințele mele!

Ultimul borfaș are mai mare încredere decât eu!

Nu credeți! Nu mă poate convinge nimeni să spun că n'a fost, dacă a fost.-

- Vreți să dovediți intenția mea de a încurca ancheta, că am mințit, ca să aveți cu ce să mă apăsați mai mult decât sunt apăsat. (Plânge).-

- Am fost apăsat și a trebuit să spun ceva, deși încă nu am știut clar cum a fost.- Fapt este că, a fost!

- Chestia aceasta trebuia închisă deja. Dar n'aveți intenția să terminați ancheta.-

- Când și TURCU confirmă, mai greu îi va fi lui TEOHARI GEORGESCU să spună că n'a fost TURCU.-

- Eu credeam că TEOHARI GEORGESCU poate să completeze, să aducă alte argumente, nici decum să nege.-

- Vreți să agravați situația mea, să arătați că nu sunt sincer, că sunt dușman!!!

- Nu țin minte detalii, și de aceea creiați teoria că nu vreau!

Am fost forțat: spune, spune și atunci am spus, fiind forțat să spun într'un fel, ca a doua zi să spun că a fost altfel.-

- Cu TURCU am avut legături personale, la întâlnire, dar după aceasta n'am mai avut întâlnire cu el.-

- TURCU vrea să scape de răspundere, că el n'a fost decât un mijlocitor al lui VINTILA IONESCU.-

- Dacă ancheta consideră că n'a fost întâlnirea, eu n'am nimic împotriva.-

Am înțeles totul, n'am nimic de spus (Se referă la faptul că ancheta vrea să scoată din cauză pe TEOHARI GEORGESCU).

- Atunci cu TEOHARI GEORGESCU n'am avut alte discuții, deoarece n'am avut dece.-

- Nu mai răspund de memoria mea, nu mai cred în mine.-

Am înțeles totul.- Eu trebuie să pier.- Nu mai știu ce

///.

- 3 -

am făcut și ce n'am făcut.-

- Eu nu retractez această întâlnire, numai dacă ancheta îmi va spune că n'a fost.-

In acest caz o consider ca rezultatul unei născociri bolnave.-

Dacă nu se adeverește întâlnirea, atunci nu mai am încredere în cele spuse de mine în viitor.-

CM/2 ex.

STRICT SECRET

Ex.nr. . . .

14 august 1954

N O T A

- asupra celor declarate și susținute pînă în prezent de TURCU NICOLAE, despre LUCA VASILE.-

Arestatul TURCU NICOLAE, susține la 25 noembrie 1952, (pagina 3);

"În acest timp (este vorba de arestarea și cercetarea lui LUCA din 1933) el mi-a declarat toată activitatea lui personală, a vorbit despre activitatea sindicatelor în general, felul cum poate fi transformate sindicatele galbene în sindicate revoluționare, prin introducerea comunistilor în comitatele de conducere și că în acest fel s-a procedat și la sindicatele CFR. Eu am trecut toate acestea într-o declarație (proces verbal) pe care el însă a refuzat să o semneze, însă mi-a declarat că tot ceea ce mi-a spus verbal, a dat cu scopul ca eu să mă documentez asupra mișcării muncitorești revoluționare".

mai departe:

"În cadrul cercetărilor eu am propus lui VASILE LUCA să devină informator al siguranței și să aibă legătură cu mine, cu mențiunea că îl voi scapa de proces".-

Vorbind despre acelaș lucru, TURCU NICOLAE la 23 dec. 1952, declară:

"În timpul cercetărilor VASILE LUCA a avut o atitudine prietenoasă față de mine și prin informațiile prețioase pe care mi le-a furnizat în timpul cercetării, am înțeles că deocamdată se familiarizase cu situația de colaborator al siguranței, fapt care m-a determinat să-i propun în mod deschis de a fi informatorul siguranței fiind sigur că nu mă va refuza".-

și mai departe la pagina 2 în aceeaș declarație arestatul declară:

"Din discuțiile purtate cu VASILE LUCA am constatat că acesta cu multă ușurință a dat informații foarte prețioase pentru siguranță, declarînd întreaga sa activitate în mișcarea muncitorească, astfel am ajuns la concluzia că îi pot face propunerea de a deveni informator al siguranței în schimbul unei importante sume de bani (eu mă gîndeam să-i ofer 20.000 lei lunar). Fiind sigur că nu mă va refuza".-

Vorbind despre relațiile ce au existat între el și VASILE LUCA în timpul cercetărilor din august 1933, TURCU NICOLAE declară că în afară de informațiile pe care VASILE LUCA i le-a dat despre activitatea sa în mișcarea muncitorească, a mai furnizat două sau trei informații despre activitatea partidului comunist din România în Moldova și Ardeal.-

În timpul cercetărilor, relațiile au fost atât de amicale încât TURCU îi spunea lui Luca "Nene Luca".-

Despre informațiile furnizate de LUCA VASILE cu această ocazie fostului comisar șef de siguranță TURCU NICOLAE, arestatul declară:

"După câte îmi amintesc una dintre informațiile date de către VASILE LUCA, se referea la constituirea comitetelor cetățenești pentru atragerea țărănimii în mișcarea sindicală, adică organizarea sindicatelor roșii la sate.- A doua informație privea răspândirea în țară a broșurei "Noua Ofensivă C.F.R-istă", printre muncitorii din centrele muncitorești".-

În aceeași declarație, TURCU NICOLAE declară că, cu ocazia cercetării lui LUCA VASILE, acesta i-a declarat despre unii membrii din Comitetul Central, despre SENGOVICI și MOSCU COHN.

Deasemenea LUCA VASILE l-a mai informat pe TURCU NICOLAE despre VURNBRAND RICHARD precum că acesta a luat parte la grevele din 1933 la Grivița, și ulterior a fost numit șef al regionalei partidului din Timișoara, unde își desfășoară activitatea ilegală.-

"În urma acestei informații, - declară TURCU NICOLAE - , eu am semnalat la siguranța Timișoara că VURNBRAND se află în această localitate și desfășoară activitate ilegală, după care în vara anului 1935, VURNBRAND a fost descoperit și arestat".-

În declarația sa din 29 ianuarie 1953, arestatul TURCU NICOLAE declară că LUCA VASILE a mai furnizat siguranței informații despre organizarea ceferiștilor în viitor, despre reorganizarea comitetului de acțiune al C.F.R., din care făcea și el parte.- A mai declarat lui TURCU NICOLAE, că CONSTANTINESCU IASI este considerat aproape pe linie moartă din lipsă de activitate și că nu este destul de conspirativ și că-i place să vorbească. Deasemenea l-a mai informat pe acesta despre STEFAN VOITEC, și legăturile sale cu comuniștii.-

Despre felul în care TURCU NICOLAE a folosit informațiile date de LUCA VASILE în timpul cercetării acestuia, la 29 ianuarie 1953, TURCU declară:

"În urma informațiilor primite de la VASILE LUCA, am dat dispozițiuni la poliția de siguranță din țară ca să verifice exactitatea acestor informațiuni pe teren".

și în continuare:

"Toate informațiunile furnizate de LUCA VASILE în urma verificărilor făcute pe teren, au corespuns realității, după care am dispus măsuri pentru a împiedica anumite acțiuni ce urmau a se desfășura.-

La 5 februarie 1953, arestatul TURCU NICOLAE declară (pagina 3):

"Mai am de adăugat că deși LUCA VASILE a refuzat propunerea mea ca să fie informatorul siguranței, totuși mi-a spus că el trebuie să plece în justiție, pentru a nu fi demascată de mișcare, iar când se va elibera va lua contact cu mine și s-a arătat binevoitor a accepta propunerea mea după executarea pedepsei".-

Despre același lucru TURCU NICOLAE la 2 februarie 1954, pagina 2 declară:

"În timpul cercetărilor i-am propus lui LUCA VASILE să fie informatorul siguranței și în acest caz nu-l voi trimite în judecată".

În afară de acestea, arestatul TURCU NICOLAE în prezent mai susține că în 1939 după ce LUCA VASILE eșise din închisoare, acesta i-a dat un telefon lui TURCU, chemându-l la o întâlnire în str. Avrig. Cu acea ocazie TURCU NICOLAE l-a recrutat pe LUCA VASILE ca informator al siguranței, dându-i numele conspirativ "TOMA", fixînd cu el o nouă întâlnire pentru a doua zi seara, pe str. Fluierului colț cu Bd. Pache în fața farmaciei "Dr. Soren", unde urma să meargă împreună cu VINTILA IONESCU.-

Cu ocazia celei de a doua întâlniri TURCU NICOLAE împreună cu VINTILA IONESCU l-au luat în mașină pe LUCA VASILE, ducîndu-l pînă la Pantilimon unde într-o seară de pomi fructiferi ai serviciului agriculturii, au întors mașina venind înapoi pînă la Sos. Mihai Bravu colț cu bd. Pache.- În mașină LUCA VASILE a stat de vorbă cu VINTILA IONESCU, fixîndu-se ca pentru viitor legătura cu acesta să o ție TURCU NICOLAE.-

Despre aceasta, la 14 decembrie 1953, TURCU NICOLAE declară:

"Cu această ocazie VINTILIA IONESCU sau eu i-am cerut lui LUCA VASILE ca primă informație un tabel despre membrii de conducere ai sindicatelor unitare. Am stabilit totodată ca în viitor LUCA VASILE ține legătura cu mine iar eu la rândul meu să-l țin la curent pe VINTILIA IONESCU".-

Astfel fiind, TURCU NICOLAE a ținut legătura cu LUCA VASILE întâlnindu-se de mai multe ori pe strada Avram Iancu, Dumitru Racoviță și Stefan Mihăileanu.-

În declarația sa din 2 februarie 1954, la pagina 16, TURCU NICOLAE declară:

"Este adevărat însă că la întâlnirile avute cu el, am primit de la dînsul diferite rapoarte verbale, despre activitatea Partidului Comunist din România, identificarea unor membri ai C.C., printre care îmi aduc aminte de MOSCU GOHN, despre instrucțiunile C.C. pentru sindicalizarea țărănilor".-

La pagina 17, TURCU NICOLAE declară că a primit informații și despre tehnicul partidului anume MULLER, fără însă să i se dea date amănunțite despre acesta.-

La 6 februarie 1954, TURCU NICOLAE precizează faptele și legăturile adevărate ce au existat între el și LUCA VASILE, astfel:

"Adevărat este recrutarea lui LUCA VASILE de către mine în modul expus în declarațiile anterioare.- Întîlnirile pe care le-am avut după recrutarea lui pe străzile : Avram Iancu, Antim, Dumitru Racoviță și Stefan Mihăileanu. Informațiile pe care le-am obținut de la VASILE LUCA verbal, adică informațiile ce le-am declarat și la interogatoriul anterior, precum și alte informații pe care nu le mai rețin și nu pot să le precizez. Am mai primit o copie după raportul politic al C.C. al P.C. R. către Comintern pe care l-am predat lui VINTILIA IONESCU. Acest material l-am primit de la VASILE LUCA la întîlnirea ce am avut-o cu el după recrutarea sa pe str. Avram Iancu în parcul de la capătul acestei străzi unde stăteam pe o bancă".-

La 10 februarie 1954, TURCU NICOLAE precizează încă odată legăturile sale existente pe care le-a avut cu LUCA VASILE în anul 1939;

"Adevărul în problema legăturilor mele cu LUCA VASILE, este acela că în anul 1939 l-am recrutat ca agent informator apoi am ținut legătura cu acesta prin o serie de întâlniri pe străzile Avram Iancu, Antim, Dumitru Racoviță și Stefan Mihăileanu. Cu ocazia întâlnirilor pe care le-am avut cu acesta, îmi comunica verbal informațiuni despre activitatea partidului pe care eu apoi le scriam la mașină și le prezentam lui VINTILIA IONESCU.- Informațiunile ce le primeam de la VASILE LUCA, se refereau la sindicalizarea țăranilor, organizarea comitetelor locale ale partidului, dispozițiunile date regionalilor de partid, de felul cum trebuiau să activeze și altele de care nu mi aduc aminte.- Am mai primit o broșură intitulată "sarcinile partidului comunist".

Si în aceeaș declarație la pagina 2, TURCU NICOLAE declară:

"Înainte de confruntarea mea cu V.L. la 9 iunie 1953, am declarat din proprie inițiativă modul și împrejurările în care l-am recrutat pe V.L. ca agent provocator al siguranței în anul 1939. Modul și împrejurările în care s-a produs recrutarea acestuia sunt valabile și astăzi, deoarece ele așa s-au petrecut cum am declarat eu înainte de a fi confruntat cu VASILE LUCA.-

Tot înainte de confruntare am mai declarat că V.L. a dat un tabel de membrii de conducere ai sindicatelor în mașină lui VINTILIA IONESCU.-

Am mai declarat că i-am cerut lui V.L. să mă informeze asupra membrilor din C.C., lucru pe care V.L. l-a făcut atunci când m-a informat despre existența în C.C. a lui MOSCO COHN zis GORUN.-

Am mai declarat tot atunci că am primit de la V.L. informațiuni asupra organizării în sindicate a țăranilor.-

Acestea sunt faptele declarate de mine înainte de confruntarea mea cu acesta din 9 iunie 1953!-

Deasemeni TURCU NICOLAE susține că pentru activitatea de agent provocator al siguranței l-a plătit pe LUCA VASILE cu 8.000 lei lunar, în 1939.-

SE APROBA

PLAN DE MASURI
=====

In legătură cu pregătirea și desfășurarea procesului grupului antistatal în frunte cu LUCA VASILE, care va avea **inc** în ziua de 4 octombrie 1954, în sala Tribunalului Raional Gh. Gheorghiu Dej din str. Stirbei Vodă.

I.-AMENAJAREA SALII SI A DEPENDINTELOR
NECESARE PROCESULUI.

a) Se vor lua măsuri pentru instalarea unei boxe pentru patru persoane și înlocuirea băncilor existente cu bănci improvizate ca astfel capacitatea sălii să fie mărită de la 200 (stadiul actual) la 300 persoane.

b) Privind sala de la intrare, în partea dreaptă va fi procurorul, în stînga grefierul iar în fața acestuia boxa acuzaților.

Avocații apărării vor sta tot în partea stîngă pe același rînd cu banca acuzaților. (Răspunde tov. maior CHIRTU GH.)

II.- AȘEZAREA, CAZAREA SI TRANSPORTUL
ARSTATILOR.

a) Acuzații vor fi așezați în boxă pe două rînduri, în rîndul întîi LUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU, iar în spatele acestora CERNICICA DUMITRU și SOLYMOS IVAN.

Paza acuzaților în boxă va fi asigurată de patru militari înarmați, dintre care doi în afara boxei și doi în spatele acuzaților în boxă.

Pentru introducerea și scoaterea acuzaților din boxă se va fixa un om de pază pentru fiecare acuzat.

Pentru dirijarea introducerii și scoaterii arestatilor, precum și a transportului acestora de la arest la instanță și înapoi, răspunde tov. opt. NICULESCU ION din Dir. 3-a și maiorul STANCIU DUMITRU șeful Serviciului Inchisori.

b) Transportul acuzaților de la închisoare pînă la

./.

Tribunal, se va face cu o dubă celulară asigurată cu paza necesară și va începe în ziua de 1 octombrie 1954, ora 17 pentru a li se da posibilitate de a lua legătură cu avocații apărării, și pentru a studia dosarele cauzei.

c) Incepînd din ziua de 1 octombrie 1954, pe toată durata procesului, acuzații vor fi cazați ziua în camerele special amenajate în clădirea Tribunalului, iar în fiecare seară după terminarea lucrărilor, vor fi transportați în arestul M.A.I. de unde au fost scoși.

În clădirea Tribunalului, acuzații vor fi cazați în cîte o cameră separată cu paza necesară. Astfel în cele 3 camere dela parter, vor fi cazați acuzații LUCA VASILE, IACOB ALEXANDRU și CERNICICA DUMITRU, iar acuzatul SOLYMOS IVAN, va fi cazat într-o cameră dela etajul I în aceeași clădire.

d) Paza acuzaților în incinta clădirii tribunalului va fi asigurată de către doi militari, pentru fiecare acuzat și trei militari înarmați pe coridor.

III.- PAZA EXTERIOARA SI INTERIOARA A CLADIRII TRIBUNALULUI

Paza exterioară și interioară a clădirii Tribunalului va fi asigurată de către Serviciul Inchisori pe baza unui plan dinainte stabilit, sub conducerea tov. maior STANCIU DUMITRU.

Serviciul Inchisori se va îngriji deasemenea ca în timpul procesului, să fie asigurată prezența unui frizer și medic.

În vederea instruirii pazei se va ține o ședință în ziua de 1 octombrie 1954 a.m. cu care ocazie li se vor da instrucțiuni concrete.

IV.- CAZAREA MARTORILOR SI IMBRACAMINTE.

Pînă în ziua de 1 octombrie 1954 orele 12, fiecare anchetator, se va îngriji de îmbrăcăminte a acuzaților, și pînă în ziua de 4 octombrie de ținuta martorilor în stare de arest.

Cazarea martorilor în stare de arest în număr de se va face în aceleași condițiuni ca și a acuzaților, pe toată durata audierii lor în instanță, conform programării ce se va face.

Pentru cazarea acestora, sînt rezervate două camere în incinta clădirii Tribunalului în partea dreaptă la parter, avînd comunicație directă cu sala de ședințe.

Paza martorilor în stare de arest va fi asigurată de către doi militari în fiecare cameră, și patru militari pe coridor, care vor asigura izolarea lor de public și vor ajuta la introducerea lor în instanță. Răspunde tov. lt. major NIȘTOR VASILE și un ofițer dela Serviciul Inchisori.

Martorii în stare de libertate, care vor apărea în instanță vor fi citați pentru ziua de 5 octombrie 1954 dimineața iar cazarea celor din provincie, se va face la Hotelul "Stănescu" cheltuielile urmînd să fie acoperite de către instanță.

Pentru invitarea și cazarea martorilor în stare de libertate, răspunde tov. maior MEZEI GHEORGHE din Dir. 8-a.

V.- INSTALAȚII TEHNICE

Incepînd din ziua de 1 octombrie 1954, se vor lua măsuri pentru efectuarea instalațiilor tehnice. (microfoane, megafone și imprimarea pe bandă de magnetofon a depoziției acuzaților).

Se va organiza în acelaș timp legătura de ascultare indicată de Dir. 8-a.

Controlarea instalării și funcționării aparaturii tehnice se va face pînă în seara zilei de 2 octombrie 1954.

Se va asigura o legătură permanentă telefonică între Tribunal și MAI, în care scop se va numi un ofițer de serviciu la telefon. Răspunde tov. maior MARINACHE și tov. maior HAIDUCU.

VI.- ACCESUL PUBLICULUI IN SALA

Intrarea în sală în timpul procesului se va face pe bază de invitații nominale, atît pentru cei din capitală, cît și pentru cei din provincie. În acest scop vor fi emise invitații zilnice și permanente, care vor avea diferite culori înscălite și ștampilate de Tribunalul Suprem. Ele vor fi împărțite pentru organele M.A.I. de către Direcția Secretariat M.A.I. și de către C.C.-P.M.R. pe baza unui număr stabilit.

La intrarea în sală vor fi puși patru ofițeri dela Serviciul Inchisori care vor face controlul.

Aceste măsuri se vor lua pînă în ziua de 2 octombrie 1954, orele 15 și de executarea lor răspunde tov. lt. VLADAU din Direcția 8-a.

VII.- BUFET

În timpul procesului se va organiza un bufet fără plată pentru membrii instanței de judecată. Răspunde delegatul Direcției Administrative-Gospodărești.

VIII.- COMPLECTUL DE JUDECATĂ

Complectul de judecată, va fi compus din

Președintele: Gral maior de justiție
VOITINOVICI ALEXANDRU, Președinte-
le Tribunalului Suprem al RPR.

Asesori: Gral maior DEMETER ALEXANDRU.
ENESCU

Procurori: Col. de justiție RIPEANU GRIGORE
Colonel ARDELEANU AUREL.

Asistent
judecător: Opt. de justiție VARGA VASILE.

IX.- AVOCATII APARARII

Pentru acuzatul LUCA VASILE, avocatul PARASCHIVESCU
BALACEANU.

Pentru acuzatul IACOB ALEXANDRU, avocatul FLERARU
DUMITRU.

Pentru acuzatul SOLYMOS IVAN, avocatul MARCEL VALEN
TIN.

Pentru acuzatul CERNICIGA DUMITRU, avocatul MIHAIL
MAYO.

X.- MODUL DE DESFASURARE A PROCESULUI

După stabilirea identității acuzaților și apelul
martorilor în prezența acuzaților, se va citi actul de acuzare.

Introducerea acuzaților în sala de judecată, se va
face fiind însoțiți de paza respectivă.

După citirea actului de acuzare va începe interoga-
rea acuzaților în ordinea stabilită anterior și care se va des-
fășura în prezența tuturor acuzaților.

Interogarea acuzaților se va face în ziua de 4 și
5 octombrie.

După interogarea acuzaților (cu pauzele respective)
vor fi interogați individual martorii acuzării, în ordinea în
care au fost interogați acuzații.

Interogarea martorilor acuzării și apărării, se va
desfășura în zilele de 6 și 7 octombrie.

După aceasta se va da citire rechizitoriului pro-
curorului, urmat de pladoarile avocaților și de ultimul cuvânt
al acuzaților.

Procesul se termină în seara zilei de 8 octombrie
1954.

Dezbaterile vor fi stenografiate, în care scop

./.

81

vor fi aleși trei stenografi de către Direcția 8-a.

La darea sentinței pentru care se va stabili o dată ulterioară, se vor lua măsuri pentru asigurarea accesului publicului, care va asista la pronunțarea sentinței.

Se anexează schema sălii de judecată, cu indicațiile respective privind cazarea, paza și asistența.

SEFUL DIRECTIEI
COLONEL,

Butyka Fr.
Fr. Butyka

6820/s.

82

STRICT SECRET

Ex.nr. 1.

19 noembrie 1954

 22.11.1954. REFERAT

Strict Secret
Confidențial-Personal

Deținutul LUCA VASILE fiind bolnav de hipertensiune arterială cu scleroză cardio-vasculară, în plus avind și paraplegie spastică dreaptă, iar după tratamentul precis și aplicat de tov.medici din M.A.I.a scăzut simțitor, a fost internat la Infermeria "Uranus" imediat ce s-a observat boala și a fost consultat de tovarășii dr.KAHANE, dr. ENESCU și dr.POPA.-

Deși în urma tratamentului aplicat boala s-a ameliorat, totuși tov.medici propun să fie consultat de un specialist neurolog care să vadă mai precis starea bolnavului și dacă va fi nevoie să dea și un ajutor medical.-

Tov.medici propun pe tov.dr. FAÇON, care este medic la spitalul Central și Clinica C.C., care a mai îngrijit și consultat pe un arestat din problema "PATRASCANU".-

Din recomandările tov.dr.KAHANE, reese că este un tov.serios și de încredere.-

- Propunem să se aprobe ca tov.dr.FAÇON, însoțit de tov.dr.KAHANE să meargă la Infermeria "Uranus" pentru a consulta pe bolnav.-

LOCTITOR DIRECTOR
 MAJOR
 Gh. Chirtu

SEFUL SECRETARIATULUI
 CAPITAN
 N.Neacșa

să fie însoțit și de seful serviciului ori unul din Int. Direcției vîm și să nu fie lăsat singur numai.

Dr. Kahane - de un mod politic să se discute cu el și cu Façon ca să nu discute prin oraș, să nu divulge ce mișcări a executat.

22.11.1954.

Mint Jn

Nr 637
din 17.11.54.

Referat

(Mose)

Subsemnatii medici D. Hakan Morsi,
D. Popa. D. S. DEUCOM la buclul in tinuta astazi
17 Noiembrie 1954 pentru a consulta pe reumatul
in zeme ^{Mose} si bust B., intinat in statomaiul L. U.
au constatata urmatoarele:

Fenomenele de para para spastica s-au
ameliorat, raminand mai accentuate de
partea dreapta.

Tensiuni arteriale x mentuni la
Mx 23 Mm 13.

Bolnavul a luat toate medicamentele
prescrise, si a tinut regimul alimentar

Dat fiind prognosticul rezervat, propunem
sa fi vizat si de un specialist in neurologie
(D. Farang sau Prof. Zager).

Gulab
S. Popa
D. Morsi

N/018503

SECRET SECRET

Ex.nr. A-7.

87

810.S/29 martie 1955

SE APROBA,

1.12.1955
Fr. Butyka
Rus
pt. elansare

R P O R T

Parohut

In urma misiunii, ce am executat de a merge la Penitenciarul Rîmnicul Sărat, unde am cercetat pe condamnatul LUCA VASILE, am constatat următoarele:

Susnumitul este slăbit, într-o stare foarte proastă, și se plînge că nu-i ajunge hrana, în special pîinea.-

Deasemenea cere să i se aprobe țigări, zahăr, cărți pentru citit și legătură cu familia de unde să primească rufărie.-

Intrucît în cadrul cercetărilor ce efectuăm în această problemă, va fi necesar ca multe probleme să fie lămurite de către LUCA VASILE, găsim de cuvîntă a se lua măsuri pentru îmbunătățirea regimului susnumitului în cadrul Penitenciarului.-

Astfel, fiind cunoscut faptul că susnumitul este în etate și suferă de neorgie scleroză cardio-vasculară, care ar putea să-i provoace o îmbolnăvire, propunem a i se îmbunătăți regimul, după cum urmează:

- să i se dea zilnic un număr de țigări (pînă la 10 buc.)
- să i se dea zilnic un supliment de mîncare și o porție de pîine în plus.
- să se aprobe cumpărarea din fondurile noastre a unei cantități de zahăr cubic, din care să i se dea zilnic un număr de 3-4 bucăți.-
- să i se dea să citească două cărți pe lună.
- să se facă cele necesare pentru a se obține dela familia sa, sau în alt mod, 2 schimburi rufărie de corp.-

In ce privește țigările, suplimentul de mîncare, pîinea, zahărul și cărțile, să se execute prin Direcția Generală a Penitenciarelor, iar rufăria să se procure de către organele noastre.-

DE ACORD:

SEFUL DIRECTIEI
COLONEL

Butyka Fr.
Fr. Butyka

ANCHEȚATOR PRIM
LT. MAJOR

T. Rus

T. Rus

5431/S

85

T. Pintilie

Lemnia .5.III,1955.

A.P.
Tov. Butyka F.
17.03.911.

TOVARASE DR. PETRU GROZA,

Vă rog foarte mult, eu Toth Mihaly-ne - din Lemnia, să-mi spuneți, fiul Luca Vasile, unde este ? în care închisoare?.

Deja de 3 ani l-au exclus din Parlament, de atunci nu știu nimic de el.

Eu sînt deja de 83 ani, simt că nu mai trăesc mult. Aș dori să-l văd, dacă mai este în viață - pentru ultima oară, încă odată vă rog, aveți milă de o mamă săracă.

Sînt singură. Am doi băieți mari, nici pe aceștia nu știu unde sînt.

Cu stimă,

Toth Mihaly-né.-

tradus de tov.
Hoszu Emma,

D.O.
sa fie alinat
la domnul lui.
Luca V.
18.03.55.
cel Butyka

Lemhéből, sárosus öt

Doktor György Péter elöljáró

nagyon szívesen meg kérem in

Sóth Mihály né Lemhéből

86
Munkáimnak nekem meg mondani hogy
luka listó fajánál halván melik börtönbe
már három éve kerétek az ország háza
bol arata semmi nem tudok vola in már
nyeltem három éve, vagyok érem hogy nem
lessem mártok meg nagyon szeretném meg lát
ni ha életben van utolsó meg csinos meg
kérem mártok meg meg egyezem edes
aját egyedül vagyok, két nap tyam val-
aszt sem tudom hol vannak

Tisztelettel Sóth Mihály

87

78

Tov.

Petru Groza

Președinte al Mare Adunarea
Națională

LEMNIA
RNR

7/539

București

Exp. Tôth Mihályné

Con: Leiria

Roi: Tq. Săcusesc

Reg: Aut. Maghiară.

10 RANI

15989

NOTA

In cursul anului 1951 au fost descoperite de organele Miliției Economice în București, o importantă cantitate de bijuterii de mare valoare.

Aceste obiecte au rămas un timp în direcția Miliției Economice după care au fost evaluate și predate.

Printre experții care au evaluat aceste obiecte a fost și bijutierul Garabețeanu.

5088 - Proiect
3042 -

Fostul căpitan de miliție Eremia care în acea perioadă era șef de serviciu în Direcția Miliției Economice a sesizat ulterior printr-o notă informativă Direcției Politice M.A.I. că o parte din aceste obiecte au fost sustrase.

Eremia pretinde că după ce obiectele au fost evaluate, el a văzut printre ele și 2 inele care reprezentau cea mai mare valoare și care fuseseră evaluate și etichetate unul cu suma de 16.500.000 lei și altul cu 12.500.000 lei.

Eremia susținea în nota informativă că la predarea obiectelor el n-a mai văzut printre ele figurînd prețurile celor 2 inele arătate mai sus. De aici el a tras concluzia că ele au fost sustrase.

Director al Miliției Economice era în acel timp Lt.Col. de Miliție Adrian Dumitru.

Pentru clarificarea acestei chestiuni și a altor acuzații pe care le aducea Eremia lui Adrian Dumitru, Direcția Politică a însărcinat o comisie formată din fostul General Maior Ivanovici, Lt.Col. Manole Tudorache și Lt.Col. Stoilescu Coman să cerceteze aceste probleme.

Deoarece această comisie n-a putut să stabilească cu precizie dacă cele 2 inele au fost sau nu sustrase, deși fuseseră cercetați atât personalul din direcție cît și bijutierul Garabețeanu, au cerut prin Ivanovici aprobarea lui T.Georgescu ca să fie scoase dela B.R.P. R. bijuteriile pentru a fi puse în fața celor care le-au confiscat și evaluat spre a se stabili dacă cele 2 inele se găsesc printre ele sau au fost într-adevăr sustrase.

T.Georgescu n-a admis acest lucru, comunicînd lui Ivanovici că bijuteriile acestea n-au fost predate (așa cum era normal) B.R.P.R.-ului ci au fost date în păstrarea lui Luca la Ministerul Finanțelor.-

si Enoliti
Tudorache
sa
ste!

mm

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Direcția (Serviciul, Secția) Sectie RA

Numele și prenumele lucrător, op. care cere dosarul personal

L. Maria Jianu telefon 2506

„C. P.”

Cerere pentru consultarea dosarului

Către Juc „C”

Rugăm d'spuneți a ni se pune la dispoziție pentru studiu, dosarul personal cu nr. 40005

a, aparținând:

Numele Albexe

Prenumele Nicolae

În scopul Solicitați posesoriat

Seful Direcției,
(Serviciului, Secției)

Data

2017
27
ab